БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИИЛЕРИ, КАТЫЖЫҢАР!

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1925 чылда үндезилеттинген.

1951 октябрь 24 СРЕДА № 209 (2383)

ӨРТЭЭ 20 КӨП.

БОХҮНГҮ СОЛУНДА:

Совет кижилерниң мурнакчы күш ажылы тайбыңның херээн быжыглап турар (1 арын).

Улуг Октябрьниң 34 чыл оюнга алдар кылдыр (2 арын).

ПАРТИИЖИ АМЫДЫРАЛ: А. Лепёшкин — Партия организацияларының план күүселдези дээш демисели (2 арын).

Т. Талганчик — Суд болгаш прокуратура ажылдакчыларының идейполитиктиг кижизидилгезиниң деңнелин бедидер (2 арын).

Н. Рагулин — Аъттарның бир дугаар область делгелгезиниң болгаш ийи дугаар шенелдезиниң база аът спортунуң маргылдаазының түңнели (3 арын).

Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызын даштыкыда канчаар көрүп турары (3 арын).

Делегейге болуп турар чоруктарның допчулалы (4 арын).

Культура-чырыдыышкын албан черлериниң амгы сорулгалары

Коммунистиг партия бистиң чуртун улустарын марксизм-ленинизмниң өлүм чок идеялары-биле чепсегленип, масса чоннуң коммунистиг кижизидилгезин чедиишкинниг боттандырып келген болгаш боттандырыпдаа турар. Ол чугула сорулганы шиитпирлээриниң херээнге хоорай болгаш көдээ черлерде организастап тургускулаан хөй санныг культура чырыдыышкын албан черлериниң калбак четкизи улуг рольди ойнап, ажылчы чоннуң культурлуг депшилгезиниң ёзулуг одаа болуп келген.

Бистиң чуртка коммунистиг ниитилелди тудуп турган херээнге культура-чырыдыышкын албан черлериниң чугула ужур-дузалышын большевиктерниң партиязы, совет чазак улуу-биле үнелеп, оларның чедиишкинниг ажыл-чорудулгазынга делгем орукту ажыдып, бүгүлеп эргежок чугула байдалдарны хандырып турган.

Ооң тодаргай барымдаазы кылдыр чүгле бистиң области культура-чырыдыышкын албан черлериниң шапкын өзүлдезин чугаалаарга-ла четчир. Совет Эвилелиниң улуг өгбүлезинге катыжып киреринин мурнунда обласка чаңгыс-ла культура бажыңы, каш санныг көдээ клубтар, библиотекалар, кызыл булуннар турган болза, ам область 13 культура бажыңнарлыг, 27 көдээ клубтарлыг, 30 ажыг улуг, биче библиотекалар-лыг, 13 көжер кызыл өглерлиг, 28 номчулга бажыңнарлыг апарган. Оларның четкизи моон соңгаар-даа улам дүрген темпи-биле өзүп калбарар.

Тыванын социалистиг чаартылгазының, ылаңгыя ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгезиниң херээнге олар биче эвес рольди ойнап турар. Оларның аразында Чадааналың, Шагаан-Арыгның, Бай-Хаактың, Суг-Аскының культура бажыңнары база Кара-Хаактың көдээ клубу боттарының ажыл-чорудулгазын чыл бүрүде улам экижидип, чогаадыкчы, чаңгыс демниг, уран тывыкчы коллективтер болуп шыдаарын кәргүзүп турарлар. Районнуң уран тывыкчы эң дээре күштерин боттарын долгандыр сырый катыштырып, оларның көргүзүкчү мергежилгезин доксаал чок бедидип келгени-биле, ук культура бажыңнары болгаш көдээ клуб ам масса чоннуң культурлуг дыштанылгазының, политчырыдыышкынының ёзулуг-ла төптери болуп; улустуң изиг хандыкшылын боттарынче улам-на чоокшуладып турарлар.

Бистиң культура-чырыдыышкын албан черлеривис чурттакчы чоннуң ортузунга бот-тывыңгыр уран-чүүлдерниң көргүзүүн калбартыры-биле чергелештир, политиктиг болгаш эртем билиглериниң пропагандазын база хөй-биле чорудуп турар апарганнар. Бо чылдың чайгы, күскү шөл ажылдарының үезинде безин областың көдээ ажыл-агый ажыл-ишчилериниң ортузунга культура-чырыдыышкын албан черлериниң шугумубиле 184 концерттерни көргүзүп, янзы-бүрү темалыг 162 лекция илеткелдериниң номчулгазын организастап эртирген.

Областың культура-чырыдыышкын ажылында бар чамдык чедиишкиннерден аңгыда, четпестер ам-даа хөй дээрзин демдеглевейн барып болбас. Чер-черниң партия, совет, профэвилел, комсомол организацияларының талазындан идеологтуг оперативтиг удуртулганы хандырбайн, контрольду четпес боттандырып турары-биле, чамдык культура бажыңнары, көдээ клубтар, номчулга бажыңнары, библиотекалар болгаш кызыл өглер чоннуң культурлуг хөгжүлдезиниң төвү болур чоруун барык-ла утуп, массадан хоорук ажылдап, культура-чырыдыышкынны, политкижизидилгелиг сорулгаларны ыракта четпес боттандырып турарлар. Оларга Тожунуң Тоора-Хем, Тере-Хөлдүң Чыргаланды, Бай-Тайганың Тээли, Барыын-Хемчиктиң Кызыл-Мажалык, Чаа-Хөлдүң, Кара-Тал культура бажыңнары, Тандының Балгазын, Кызыл районунуң Эзрбек, Бий-Хемниң Өөк, Сушь, Улуг-Хемниң, Баян-Кол суур, Эрзиниң Нарын алдын уургай көдээ клубтары хамааржыр.

Культураның ол албан черлери боттарының хүн-бүрүдеги ажыл-чорудулгазынга активти чөп ажыглавайн, иштики корум-чурумун арыгшевер, эмгелиг байдалга тургуспайн турары-биле, массадан хоорук, хөй кезиинде хаалчак байдалдыг ажылдап келгеннер. Ол районнарның ВКП(б) райкомнары, райкүүскомнар оларның ол ындыг четпес ажылын биле тура, оны таарымчалыг байдалга тургузуп, оларны ажылчы массаның культурлуг дыштанылгазының коммунистиг кижизидилгезиниң одаа болдурарының улуу, харын мынчага чедир эптежип келгеннер.

Хоорай, көдээге чырыдыышкын ажылын калбартып чорударының таарымчалыг үези — кышкы сезон келген.

Ынчаарга, культура-чырыдыышкын албан черинге эптиг байдал, таарымчалыг корум-чурум эмгелей тургустунганда, ам аңаа чурттакчы чон хандыкшаан турар болгаш ынчаарда ооң ажылы чедиишкиниг шиитпирлетинер. Мынчангаш райкүүскомнар, суур (суму) Советтери культура бажыңнарын, клубтарны; библиотекаларны, номчулга бажыңнарын, кызыл өглерни кышка удур ыяк белеткеп, оларга одалганын курлавырларын доп-дораан хандырып тургузар хүлээлгелиг. Кышкы сезон эгелээри билек клуб, культура бажыңы бүвүзүнге бот-тывыңгыр уран-чүүлдериниң массалыг бөлгүмнерин хөй-биле организастап, оларга аныяк өскеннерни калбаа-биле хаара тутпушаан, бөлгүмнериниң ажылын доктаамал байдалга тургузар херек. Областың культура-чырыдыышкын киллизи, ооң районнарда инспекторлары культура бажыңнарының, клубтарның бот-тывыңгыр уран-чүүл көргүзүүнге мергежилдиг удуртукчуларны шилип тыпкылааш, оларның семинар өөредилгелерин, чөвүлел хуралдарын өй-өйде чыылдырып, арга-дуржулга солуушкунун нептередир ажылды калбаа-биле практикалаза чогуур.

Клубтарның, культура номчулга бажыңнарының, кызыл булуннарның чанынга лекторийлерни организастап тургускулааш, оларга башкыларның эмчилериниң көдээ ажылагый специалистериниң болгаш партия, советтиң өске-даа удуртукчу активиниң иштинден шыырак билиглиг пропагандистерни, лекторларны тускайлап быжыглавышаан, политиктиг болгаш эртем билиглериниң пропагандазын чер болганынга бүгү хемчээл-биле калбартыр херек. Ол ышкаш, чечен чогаалдарның номчулга конференцияларын номчукчулар ортузунга хөй-биле организастап тургаш, массаның ном чогаалга ынакшылдыг сонуургалын шак ындыг арга-биле чеңдип алыр.

Клубтарның, культура бажыңнарының бот-тывыңгыр уран-чүүлдер көргүзүүнге парторганизацияларның боттуг удуртулгазын хандырып, көргүзүглүг репертуарларның идейлиг деннелин бедидеринче кол кичээнгейни салыр.

Улуг тудугларга

МОСКВА. Москва-Сортировочная станцияда эш Ефимовага баштаткан комсомолчу контроль чери бар. Поездилер чүүгү таарыштырып чүдүрүп турар ажылдакчыларга ол контроль чери станцияда далаштыг чүүктер келгениниң дугайын дыннадып турар. Ол чер болза, далаштыг чүүктүг вагоннарны бир дугаарында чорударын хайгаарап турар.

Чижээлээрге, октябрьниң 9-та участок хайгааракчызы Шурчковтун дежурныйлап турганының үезинде, Волга-Дон тудугга чоруткан боду чүүк дүжүрер автомашиналар сөөрткен поезд станцияга келген. Коллективтиң демниг күжениишкининиң ачызында ол поезд ийи-ле шак дургузунда белеткетинген, а норма ёзугаар ол ажыл 11 шак дургузунда күүсетинер ужурлуг. Участок хайгааракчызы Тарасовтун дежурныйлаан үезинде келген Сталинградтың суг белдириниң дерилгелерин сөөрткен беш вагоннарны 5 шак дургузунда башкаргылаан. Улуг тудугларның чүүктерин ап чоруур вагоннар доктааткан хуусаадан ортумаа-биле 3—4 катап дүрген чорутунуп турар.

АШХАБАД. Ашхабадтың «Красный молот» деп механика заводу болза, Кол Туркмен каналдың тудугжуларындан 250 чыгыы цистерналар болгаш өске-даа чүүлдер белеткээриниң дугайында чагыг алган. Стахановчу ээлчегде туруп, ажылчыннар болза, ол хүндүлүг онаалганы хуусаа бетинде күүседир деп хүлээнгеннер.

Хүлээлге күүсетинип турар. Янзы-бүрү ишкирлиг цистерналарның бирги бөлүүн бүдүрүп үндүрген.

(СЭТА).

Совет кижилерниң мурнакчы күш-ажылы тайбыңның херээн быжыглап турар

Чогаадыкчы тайбың күш-ажыл чер болганда хайнып турар

Алма-Атада чаа тудуглар чоруп турар. Горький кудумчузунда чаа бажың бүдүн кварталды эжелеп турар. Шак бо чараш национал хээлер-биле каастаан чаа бажыңга эртемдээннер квартиралар алыр. Ленин аттыг проспектиде Казах ССР-ниң эртемнер Академиязының даг херээниң институдунуң тудуу бедип үнген. Сталин аттыг проспектиде В. И. Ленин аттыг көдээ ажыл-агый эртемнериниң Бүгү-эвилел Академиязының казах салбырының тудуун салып турар.

Кайнаар-даа көөрүңге, чогаадыкчы тайбың күш-ажыл чер болганда хайныгып турар.

Республиканың эртемдээннери тайбыңның херээнге өртектиг салыышкынны киирип турар. Казахтың Вилямс аттыг чер ажылының эртем-шинчилел институдунда бедик дүжүттериниң агротехниктиг аргаларын ажылдап кылып, көдээ ажыл-агый культурларының чаа сорттарын үндүрүп, колхоз болгаш совхоз бүдүрүлгелериниң мурнакчыларының дуржулгаларын нептередип турар.

Институттуң техниктиг культурлар салбырында чигир сөөклазының кончуг улуг дөзү камгалатынып чыдар. Ол дөс анаа дөстен он катап улуг. Ону эрткен чылын Битайтатенова өстүрген. Талды-Курган областың Киров районунуң Молотов аттыг колхозунуң звено удуртукчузу аныяк казах кыс гектардан 1906 центнер чигир свёклазын чыып алган. Бо чылын он-он звенолар болгаш бригадалар улуг шөлдериниң гектар бүрүзүнден 1000—1500 центнер чигир свёклазының дөстерин чыып ап турар. Чурттуң бүгү колхозтары шак ындыг дүжүттү чыып алырынга биске тайбың херек!

В. И. Ленин аттыг көдээ ажыл-агый эртемнериниң Бүгү-эвилел Академиязының казах салбырының мал ажылының институдунда Кол Сталинград каналдың девискээринге сайзырадыры-биле инек малдың кандыг уксаазы эң-не ажыктыгыл деп үвени ангылап көрүп турар. Көдээ ажыл-агый экономиказының институдунда чаа суггарылга районнарынга көдээ ажыл-агыйның угланыышкынын өөренип турар. Волгада улуг тудугну боттандырарынга, орустун улуг хеминиң суун казахтың ховуларынче аксырынга биске тайбын херек.

Совет эртемдээннерниң кыйгырыы улуг. Олар бүгү совет кижилер-биле кады аас-кежиктиг тайбың чурттал-ганы тургузар.

Г. З. БИЯШЕВ,
көдээ ажыл-агый эртемнериниң доктору.
Алма-Ата, октябрь 17.

(СЭТА).

Казахстанның ажылчы чоннарының үнү

Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырыының адаанга чүсмуң казахстанчылар боттарының холунуң үжүктерин салгылапкан. Кайда-даа, Караганданың шахталарында болгаш үнүш чок ховудан чаа черлерни эжелеп алган колхозтарда, нефтилиг Эмбаның тывыш черлериниде болгаш чурттакчылыг черлерден чүс-чүс километр ырак турар кадат мал участоктарында совет кижилер болза, ол төөгүлүг документиниң адаанга боттарының холунуң үжүктерин салып турарлар.

Тайбыңны Караганданың шахтёрлары негеп турар. Боттарычың холунуң үжүктерин олар кызымакай күш-ажыл-биле быжыглап турарлар. Пландан дашкаар алган хөмүр даш чүдүргүлээн он-он эшелоннар октябрьде-ле Уралдың руда эзилдирер суугуларынче чорутунгулаан.

Каратоннуң нефтичилери база тайбың дээш бадылап турарлар. Олар ноябрь онаалгазының нефтизин берип турарлар. Эмбаның тывыш черлериниң мурнакчы бригадаларының болгаш участоктарының саны хүннүң-не өзүп турар.

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырыының адаанга аныяк кан эзилдирикчизи Пахретдин Убайдуллаевтиң холунуң үжүү база бар. Ооң болгаш ооң эштериниң Кыйгырыг адаанда хол үжүктеринде илеретинген күзел-соруктары болза, дүрген эзилдириглерде, тайбыңның эзилдириглеринде боттанып турар. Көдээ ажыл-агый машина тургузуушкунунуң бүдүрүлгелеринче болгаш коммунизмниң улуг тудугларынче Казахтың металлургия заводунуң коллективи пландан дашкаар хөй металлды октябрьде чорудуп берген болгаш ам-даа чорудуп турар.

Каспийде болгаш Аралда балык тудуушкуну өзүп турар. Пөс-таавычылар, машина тургузукчулары, аъш чемчилер күш-ажылдың бүдүрүкчүлүүн бедидип турарлар.

Хөвеңниң, чигир свёклазының чаагай дүжүдүн ажаап ап турар, ниитиниң малынга чылыг кыштагларны белеткеп турар колхозчу тараачыннар соруктуг ажылдап турарлар.

Казахстанның эртемдээннери, литература болгаш уран-чүүлдүң ажылдакчылары тайбыңның херээнче өртектиг салыышкынны киирип турарлар.

Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырыының адаанга ат салыышкынының чыылдазын Казахстан болза, күчүлүг чаңгыс-аай чорук-биле, большевиктер партиязын, совет чазакты болгаш төрээн Сталинны долгандыр сырый катыжышкын-биле демдеглеп турар.

Н. БАЗАНОВА,
Казах ССР-ниң Эртемнер Академиязының чиңгине кежигүнү, тайбың камгалалының Казахстан республика комитединиң даргазы.
Алма-Ата, (СЭТА).
октябрь 15-те

Совет кижилерниң аас-кежиинге

Совет архитекторлар бүгү делегейге тайбың дээш демиселдиң улуг херээнге бодунуң салыышкынын киирип турар. Оларның төлевилелдери ёзугаар эртемниң болгаш культураның ордулары, чурттал-га бажыңнары, школалар, кадыкшылга черлери, ажылчы чоннарга стадионнар тургустунуп турар.

Грузияның хоорайларының болгаш суурларының хевири хүн-бүрүде өскерлип турар. Бодунуң хөй векторде туруп келгениниң иштинде Грузияның найсылалы амгы үеде дег шак ындыг тудуг ажылының калбарылгазын көрбээн. Мында бир каш он-он эртем-шинчилелдиң албан черлерлиг болур Грузин ССР-ниң эртемнер Академиязының кончуг улуг, бедик бажының тургузуп турар болгаш инженерлер институдунуң, демир орук транспортунуң, политтехниктиг институттуң бажыңнарын, Кура хемни кежир ийи кезек черде чаа көвүрүгнү тудуп тургузуп турар. Хоорэйда эң улуг болур культураның болгаш дыштанылганың парказын тургузуп, хөй-хөй санныг чурттал-га бажыңнарының тудуглары бедип үнүп турар.

Гори хоорайны чаарты тургузарының талазы-биле ажылды кылырының киржикчизи болур улуг алдар меңээ таварышкан. Улуг Сталинның төрээн чери шаандакы үениң Гори хоорайы советтиң кижи бүрүзүнге эң-не чоок болгаш үнелиг. Ам ыында чаа кудумчулар салдынып, кайгамчык чараш бажыңнар тургустунуп турар. Сталин проспектизинде мээн төлевилелим ёзугаар гостиница болгаш музей тудуп тургустунуп эгелээн.

Музейниң кол бажыңының даштын гранит болгаш мрамор-биле каътап турар. Алды улуг залдарга эш И. В. Сталинның чаш чылдарын болгаш революсчу ажыл-чорудулгаларының эгезин чугаалап турар материалдар чыгдынган болур.

Тайбың тудугларның киржикчизи болуп Төрээн чурттуң чаагай чоруунга, совет кижилериниң өөрүшкүлелинге болгаш аас-кежиинге ажылдаарынга болгаш тургузарынга киржири канчаар-даа аажок улуг аас-кежик болур.

Арчил КУРДИАНИ,
Грузин ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чанында архитектура херээниң талазы-биле эргелелдиң начальниги, ССРЭниң архитектура Академиязының чиңгине кежигүнү, Сталинчы шаңналдың лауреады.

(СЭТА).

Колхозчуларның кызымакай күш-ажылы

Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырыының адаанга ат салыышкынының чыылдазының чоруп турарының дугайында дыннадыгны колхозчулар бистер ханы ханыышкынның сеткили-биле дыннаан бис. 96 миллион ажыг хол үжүктери — ол дээрге, Совет чуртта улус болгаш чазак чаңгыс-аай деп үвени, бистиң ынак Төрээн чуртувус тайбыңның болгаш улустарның айыыл чок чоруунуң камгалалында туруп келген болгаш ам-даа чайгылыш чок туруп турар деп үвени бүгү кижи төрелгетенге база катап көргүзүп турар күш болур.

Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырыының адаанга боттарының холдарының үжүктерин салгаш, бистиң көдээ ажыл-агый артеливистиң колхозчулары тайбыңның эзлчээнде турупканнар. Бистиң эң эки хову бригадирлеривистиң бирээзи Павел Майстренко оларның бодалдарын эки илереткен, ооң чугаалааны болза:

— Тайбыңның эң идегелдиг хандырылгазы бүгү делегейде тайбыңның чөленгинжи—бистиң күрүневистиң экономнуг күчүзү болганда, бистиң колхозтуң ниити бай чоруу, бистиң бүгү Төрээн чургувустуң бай чоруу хүн-бүрү көвүдеп турар кылдыр бис шак ынчаар ажылдаар бис!

Колхозчулар болгаш механизаторлар ээлчегниң хүннеринде көстүп көрбээн көдүрлүүшкүннүг ажылдап турарлар. Ол чорук болза, бүгү ажылдарны энир чылдагызындан-даа чедиишкинни-биле доозар арганы берип турар. Аңгыс аңдарылгазын энир чылга бодааргa бир ай ажыг эрте дооскан бис. Ниитиниң мал бажы өстүрериниң үш чыл планы малдың бүгү-ле хевирлериниң талазы-биле күүсетинген.

Бүгү улус байыртадан Улуг Октябрьниң 34 чыл оюнга колхоз болза, бүгү күрүнеге белеткелдериниң планнарының күүселдези-биле ужуражып турар.

Чигир свёклазының ажаап алыышкыны ам удавас доостур. Ол ажылда бир хүн бүдүн чартык нормадан эвээшти берип турар чаңгыс-даа колхозчу чок.

Ынак Төрээн чурттуң бай чоруун күш-ажылывыс-биле көвүдетпишлан, бистер, колхозчулар, бүгү делегейге тайбыңны камгалап алыр деп долу шиитпирлиг бис.

Сахар САЛТЫК,
Сталин аттыг колхозтуң даргазы, Одесса область, Первомайский район. Степкопка суур.

(СЭТА).

Улуг Октябрьниң 34 чыл оюнга алдар кылдыр

Октябрь мурнунуң социалистиг чарыштары

Үлетпүрнүң болгаш транспорттуң стахановчуларының октябрь мурнунуң социалистиг чарыжынга чеңдип алганы чедиишкиннериниң дугайында чаа-чаа медээлер хүннүң-не кээп турар.

Вольскиниң цементчилери коммунизмниң улуг тудугларының чагыгларын күүседип турар. Волга-Дон каналының тудуунга чорудар цементиниң үүдүрүүшкүнүн заводтарның чанында дүне-даа, хүндүс-даа чорудуп турар. Эш Бутягинге баштаткан үүдүрүкчүлер бригадазы чоокта чаа «Полтава» деп боду чоруур баржага чүк үүдүрүп турган, үш шак дургузунда бүдүн чартык ээлчег нормазын ажыр күүседкен. «Большевик» заводтуң пароход доктаар черинден судно айыткан хуусаадан эрте чорупкан.

Свердловскиде Верх-Дон заводта кан эзилдирикчизи Иван Мансуровтуң бригадазы чаңгыс ээлчег дургузунда ийи дүрген эзилдириглерни кылган. 29 тонна трансформатор металлын бээр онаалгалыг тургаш, ол бригада 44,5 тонна металлды берген. Ол болза, аныяк металлчының чаа рекордту болур. 20 тоннаның электрилиг суугузунда ажылдап турар коллектив 10 айларның планының күүселдезин доозупкан. Ноябрь планынга Мансуров 300 тонна канны берген.

Кара-Кумнуң элезинниг ховузунуң ортузунда Давазинск сера рудниктериниң дагжылары ээлчег онаалгаларын ажыр күүседип турарлар. Флотация фабриказының коллективи чедиишкинниг ажылдап турар. Байыдып ажылдаар фабрикаларже рудниктерден сера эккеп турар автомобиль чолаачылары А. Шевченко биле А. Лошакин олар стахановчу ажылдап турарлар.

Киров областың Малмыжский ыяш үлетпүр ажыл-агыйның электри хирээлекчи А. Бусыгинге баштаткан бригадазы рекордчу ажылды чеңдип алган. Ол бригада хүнде 300—330 кубометр ыяшты белеткеп турар, ол болза, ээлчег онаалгазындан дыка ажып турар. Күскү, кышкы сезоннуң эгезинден бээр ыяшчылар коммунизм тудугларынга пландан дашкаар 1500 кубометр ыяшты белеткеп берген.

Тираспольскиниң Май 1-зи аттыг консерва заводунуң коллективи чыл планының күүселдезин хуусаа бетинде дооскан. Энир чылга бодааргa, консерваны 8 миллион банка хөйну ажылдап кылган.

(СЭТА).

Ноябрь планының хөмүр дажы

КЕМЕРОВО. Кузбасстың шахтёрлары Улуг Октябрьниң 34 чыл оюнга үлегерлиг ужуражыры-биле белеткенип турарлар.

Киселёвскиниң № 4 шахтазының дагжылары эки ажылдап турарлар. Чаа техниканы шын ажыглап тургаш, олар хөмүр даш тывыжының ай планын хуусаадан ийи недель эрте күүсеткеннер. Шахтада хөмүр даш тывыжы хонукта барык 100 тоннага улгаткан. Тып турар оттулар үүлдүн бот өртээ кудулаан.

«Ленинград» трестиниң «Новая» деп шахтаның коллективи улуг чедиишкиннерни чеңдип алган. Ол коллектив болза, он айлар программазын күүсеткенинин дугайында бодунуң рапортун шагда-ла берипкен. Сөөлгү ийи айларның дургузунда ажылдың бүдүрүкчүлүү 30 хуудан ажыг өскен.

Ам бассейнде 13 шахталар ноябрь планының хөмүр дажын тып үндүрүп турар.

(СЭТА).

Улуг каналдың унунда

ТАХИА-ТАШ. Кол Туркмен каналдың тудугжулары 1952 чылда чорудар ажылдарның күүселдезинге белеткенип турарлар. Чаа чылда улуг тудугда ажылдарның хемчээли элээн каш катап улгадыр. Каналдың салыышкыны, суг белдирлериниң болгаш суг моондактаар чалдарның дерилгези эгелээр.

Ам чаа төлевилел болгаш тудуг организациялары тургустунуп турар. Оларның адрестеринче тергелерниң баштайгы бөлүктери кээп турар.

(СЭТА).

Областың районнарында күскү чер андарылгазының чоруп турарының дугайында медээ

(Октябрь 15-де, хуу-биле)

Районнар аттары	Күүсеткен хуузу
Эрзин	616,0
Сут-Хөл	122,5
Чаа-Хөл	112,6
Барыын-Хемчик	106,6
Танды	100,1
Бай-Тайга	100,1
Чөөн-Хемчик	95,5
Улуг-Хем	92,2
Бии-Хем	77,2
Кызыл	71,0
Тес-Хем	65,7
Баа-Хем	64,9

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Партия организацияларының план күүселдези дээш демисели

«Тыва алдын» трестизиниң коллективи областың ажылчы чоннарының улуг Сталинга чоруткан чагаазынга алган хүлээлгелерин хуусаа бетинде долдур болгаш ажыр күүседир дээш бүгү-ле күштерин мөөннеп, октябрь мурнунуң тайбың ээлчээнге киргеш, август болгаш сентябрь айларның бүдүрүлге планнарын ыракта ажыр күүсеткен болгаш октябрь айның баштайгы 10 хонуунда бүдүрүлге планын 150 хуудан ажыр күүсеткен.

Дагжыларның күш-ажылга бедик түннелди чеьдип алырынга алдын трестизиниң эргелелинде болгаш бүдүрүлгелерде партия организациялары улуг рольду ойнаан. Коммунистер план күүселдези дээш демиселге организакчы болгаш мурнакчы үлегерин көргүзүп турар. Даг үлетпүрүнүң эң эки стахановчуларның санында комунистер болгаш партия кежигүнүнге кандилаттар хөйү-биле санатынып турар. Тывага бир дугаарында хүндүлүг дагжы—деп алдарлыг атты аныяк коммунистер мониторщик эш Иргит Шыырап болгаш алдын казыкчызы эш Күжүгет Могий-оол олар чеьдип алганнар. Нарын алдын уургайының алдын казыкчызы, стахановчу Монгуш Сарыг ВКП(б) обкомунуң кежигүнү. Стахановчу токарь Коробейников шагда-ла ийи чылдың ажыл нормазын күүсеткен. Чиңге-каът алдын уургайында 15 коммунистерниң иштинден 12 кижи бүдүрүлгеде ажылдап, Нарын алдын уургайында 6 коммунистерден 3 кижи алдын казыкчылары болуп, алдын трестизиниң автотранспорт конторазында 6 коммунистерден 4 кижи автомашиналарда чолаачылап турарлар.

Партия организациялары дагжыларның бедик бүдүрүкчүлүг күш-ажылын организаставышаан, оларның ортузунга политкижизидилгелиг ажылды чорудуп, социалистиг хүлээлгелерниң күүселдезин организаттаарының айтырыын чүгле хуралдарынга чугаалажыры-биле кызыгаарлатынмайн, бүгү-ле коллективтерге ажылчын, албан хаакчыттарның эки белеткетинген ниити хуралдарын организастагылап, аңаа «ССРЭ-ниң бүгү-делегей байдалы болгаш бистиң сорулгаларывыс» — деп айтырыгны экижидер сорулга-биле алдын трестизинде партия организациязының даалгазы-биле ол хуралдарга илеткелдерни трестиниң удуртукчу ажылдакчылары кылгылаан.

Алдын үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринге хана солуннар ажылдарын экижидер сорулга-биле алдын трестизиниң область эргелели дыка хөй тиражтыг, каастап кылган дайынчы хуудустарның хевирлерин парлап үндүрген. Бо чорук хана солуннар редколлегияларының ажылдарын дыка чиигеткен. Олар янзы-бүрү өңнүг карандаштар болгаш будуктар-биле хандыртынган. Бо чылдың үш кварталдарында алдын уургайларының библиотекаларынга 12 муң рубльдиң янзы-бүрү номнары немешкен. Көскү агитацияны экижиринге 800 метр кызыл пөс-биле хандырган.

Партия организациялары хуралдарынга бүдүрүлге айтырыгларын чугаалажып, чоокку үеде бүдүрүлгеге боттандырып чорудар ажылдарның тодаргай программазын айтып, ажыл-агыйжыларга боттуг дузаларны көргүзериниң хемчеглерин шиитпирлеп келгеннер. Чоокта чаа алдын трестизиниң эргелелинде партия организациязы бодунуң хуралынга областың ажылчы чоннарының улуг башкы Сталинга чоруткан чагаазынга дагжыларның алган хүлээлгелериниң күүселдезиниң канчаар боттаның турарының дугайында алдын трестизиниң область эргелелиниң начальнигиниң илеткелин дыңнааш, бодунуң шиитпиринге дыка хөй тодаргай сорулгаларны айыткан. Ылангыя алдын трестизиниң аппарадының ажылының стилиэ улам экижидерин, билдириишкиннер, хомудалдарның дугайын саат чокка шиитпирлээрин, алдын трестизиниң харыысалгалыг ажылдакчыларының алдын уургайларынче сургакчыларының графигин тургузарын, кээл турар телеграммаларга тускай хыналданы тургузарын коммунистер тодаргай чугаалаан.

Партия организациялары бодунуң хуралдарының шиитпирлериниң күүселдезин хынаарын дыка экижиткилээн. Алдын трестизиниң эргелелинде партия организациязы бодунуң хуралынга трестиниң автотранспорт конторазының ийиги кварталда бүдүрүлге планнарын күүсеткениниң дугайында ооң начальниги эш Жигановтуң илеткелин дыңнааш, боттандырып чорудар тодаргай сорулгаларын хуралдың шиитпиринге айыткан турган. Ол шиитпирни канчаар боттандырып турарын, үндүрген шиитпириниң күүселдезин хынап көөр чурум-биле база катап илеткелин дыңнаан.

Ол хуралга автотранспорт конторазының ажылында четпес чорукту улам тодаргай илереткен. Чүл дээрге, автотранспорт конторазының план күүселдези дээш демиселиниң ниити темпизи дүрген чоруп турар болза-даа септээн машиналарының шынары куду, удавас-ла база катап септелгеге кирер ужурга таваржып турган. Партия организациязы ол чоруктуң чылдагаанын илередир дээш, хөй-ниитиниң комиссиязын тургускаш, капитал септелгеден чаа үнген машинаның шынарын хынадып көрген. Ооң түннелинде 20 хире чедир кылдынмаан кезектер бар болуп илерээн. Бо хыналданың түннелин тус-тус цехтерниң хуралдарынга чугаалажып көргеш, септелгени куду шынарлыг кылыр, база үрей кылыышкыннар болдурар чоруктарны болдурбас демиселди шынгыыраткан.

Алдын трестизиниң эргелелинде болгаш алдын уургайларында партия организациялары дөртүү кварталдың бүдүрүлге планнарын эш И. В. Сталинның мурнунга алган хүлээлгелерни ёзугаар чедиишкинниг күүседир дээш, бүгү күштерин улам сырый эвилелдеп, социалистиг чарышка удуртулганы күштелдирип, дагжыларның ортузунга полит-массалыг ажылды калбартып, организакчы, удуртукчу ролин улам бедидип турарлар.

А. ЛЕПЕШКИН.

Тыва алдын трестизиниң политкилдизинин инструктору.

Колхозтуң малы өзүлделиг

Чөөн-Хемчик районунда улгатыр катыштырган «Коммунизмче орук» колхозтуң даргазы эш Настык-Доржу болгаш колхозта партия организациязының секретари эш Т. Кызыл-оол олар ниитиниң малын өстүрер талазы-биле сагыш салыышкынныг ажылдап турарлар. ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң болгаш ВКП(б) ТК-ның колхозтарга болгаш совхозтарга мал бажын өстүрериниң үш чыл планын колхоз күүсеткен.

1951 чылда чылгы малды 450 баш чедир өстүрер планын 459 кылдыр, азы 102 хуу күүсеткен, инекти 445 баш чедир өстүрер планын 450 баш, азы 101 хуу, шээр малдың планын 120 хуу күүсеткен, мал чаш төлүнүн талазы-биле 75 бызаа алыр тургаш 107 бызаа өстүрүп, планын 142 хуу күүсеткен. Анай, хураган өстүрериниң планын 111 хуу күүсеткен.

Мал өстүрүлгезиниң ажылының талазы-биле колхозта мурнакчылар хөй. Алдарлыг хой кадарчызы коммунист эш Дамаажык 245 төрээн хойларындан 250 хураганны камгалап алган. Ол ышкаш чылгычылар эштер К. Кызыл-оол, Топай болгаш бызаа ажаакчылары эштер Монгуш Мыйдок, Хомушку Дижитпаа олар чаңгыс-даа чидириг чок ажылдап келгеннер.

Колхозтуң хой болгаш инек фермаларының эргелекчилери комсомолчулар эштер Дарышпан болгаш Арак-Кара олар мал бажы өстүрериниң дугайында партия болгаш чазактың доктаал шиитпирлерин колхозчуларның ортузунга таныштырып, агитация ажылын үргүлчү чорудуп турарлар.

Колхоз малын одарлыг черде тургузуп турар болгаш малдың семиртилгези кончуг эки болуп турар.

К. БОРА-КӨЖЕ.

Эки ажылдыг мал эмчизи

Барыын-Хемчик районнуң Эргин-Барлык сумузунда мал эмчизи Лопсаң бодунуң хүлээнген ажылынга харыысалгалыг болгаш ак-сеткилдиг эки ажылдап турар.

Ол бо чылын ында колхозтуң 300 баш кодурлаан шээр малын экирти эмнээн болгаш өске малдарның аарый бээрин баш удур болдурбас дээш өске хойларны 3 катап чугаан.

Чылгы малдың халдавырлыг аарыгларын баш удур болдурбас дээш сумунуң бүгү чылгы малын үргүлчү шинчип турар.

Лопсаң оон ынай чурттакчы чоннуң ортузунга суртаал ажылын чорудуп, ниитиниң мал ажылын хөгжүдер дугайында партия болгаш чазактың доктаалдарын колхозчу малчыннарга болгаш сумунуң чурттакчы чонунга таныштырып, беседалар болгаш солун номчулгаларын кылып турар.

Х. СЕРЭЭ.

Көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглериниң чөвүлел хуралы

Чоокта чаа Чаа-Хөл районнуң көдээ ажыл-агыйның специалистериниң болгаш колхозтарда мал фермаларының эргелекчилериниң чөвүлел хуралы болуп эрткен. 1951—1952 чылдарда мал кыштагладыышкынынга белеткелдиң чоруп турары болгаш моон соңгаар чорудар хемчеглер дугайында айтырыгны чугаалашкан.

Бо айтырыгга холбаштыр колхозтарда ниитилештирген малдың баш санын өстүрериниң күрүне планын күүседип турарын база чугаалашкан. Районнуң колхозтары ниитизи-биле мал өстүрар планын октябрь 10-да 112,1 хуу, ооң иштинде чылгы талазы-биле 114,1 хуу, инек мал талазы-биле 101,5 хуу, хой, өшкү талазы-биле 113,3 хуу күүсеткен. Колхозтарның иштинде мал өстүрер планын «Тиилелге» колхоз 117,0 хуу, Ленин аттыг колхоз 112,2 хуу күүсеткен.

Колхозтарда мал ажылының дуржулгалыг каадырлары өзүп турар. Кызыл-Дагда «Бурунгаар» колхозтуң чылгы мал ажылының фермазының эргелекчизи эш Кечилек 90 кулуннарны, район Совединиң депутады Додунмаа кадай 141 хураганнарны, Ак-Дуругда Ленин аттыг колхозта улуг чылгычы коммунист эш Ламажап 70 кулуннарны, хойжу эш Ханды 160 хураганнарны, Үрбүнде Сталин аттыг колхозта улуг чылгычы эш Кулча 78 кулуннарны менди доруктуруп турар.

Районнуң колхозтары бо чылын ниитизи-биле 1000 ажыг баш малга чаңгыс-аай хевирлиг чаа кажааларны тудуп алган. Ленин аттыг колхозта тудуг бригадири Ортун-оолдуң удуртулгазы-биле чылыга болгаш хойга чаңгыс-аай хевирлиг 2 кажааны, 800 дагаа турар 1 кажааны тудуп алган. Оон өске колхозтарда саман-биле кылган кажаалар көвүдеп, тудуг планын күүседип турар.

Районнуң колхозтарында ам 10[illegible] санныг эрги кажааларны септээн, 73 кажааларны дезинфекцилээн, 44 кажааларның көрженин коптарган. Кажаа септелгезин Ленин аттыг колхоз шуут дооскан.

«Бай-Булун», Молотов аттыг колхозтарда кажаа септээр бригадалар тургустунмаан болгаш кажааларның септелгези чорутунмаан, оон туржук мал кыштагладырының планын безин кылып албаан дугайын бо хуралга чидии-биле шүгүмчүлээн. «Бурунгаар» колхозта хой мал кодурлап, ооң хорамчазы бар болуп турда, ооң-биле демиселдиң арга-хемчээн алырының улуу сумуда мал эмчизи Калзан 100 ажыг баш хойну актылап, садар, өлүрер чергелиг хоралыг практиканы чоруда берген турган. Ол дугайында колхоз баштаар чери-даа, суму Советиг-даа хемчег албайн турганы окта болбас.

Моон соңгаар чорудар хемчеглерни чөвүлел хурал шиитпирлээн. Ам шала туттунган чаңгыс-аай хевирлиг 9 кажааны ноябрь 10-дан бээр доозар, 150 кажааларны октябрь 25-тен бээр дезинфекцилээр болгаш 81 кажааның септелгезин доозар, Сталин аттыг, Молотов аттыг болгаш «Бай-Булун», «Тиилелге» колхозтарга мал суггарар турум кудуктарны казып эгелээр.

Хой малды каракуль уксаа-биле хайнактаар чорук тергиин чугула. Ленин аттыг болгаш «Тиилелге» колхозтарга хой тарып боозадыр черлерни дораан тургузар. Ол черлерге чоок-кавыда колхозтарның муң ажыг баш хойларын база тарып боозадыр.

Районнуң көдээ ажыл-агый специалистериниң, колхозтарда мал ажылдакчыларының сорулгазы болза, боттарының үндүрүп алган шиитпирин херек кырынга боттандырар дээш күүсениишкиннинг ажылдаары болур.

К. ОНГА.

Эш Дүктүг-оол эргелекчилээн хой фермазында

Тес-Хем районнуң Чыргаланды сумузунда Калинин аттыг колхозта коммунист эш Дүктүг-оол эргелекчилээн хой хермазы ниитилештирген мал ажылын хөгжүдери дээш эвээш эвес ажылдарны чоруткан.

Колхозтуң ниитилештирген хой малы ам үеде 15 кезек черде үстүнген болгаш ооң иштинде 5 кезек черде чаш малды тускайлаан. Хой кадарчылары эштер Коданбай, Эренчин олар эрткен чайын кадарган хоюн 3—4 удаа одарладып көшкеннер. Ол ышкаш эр малдар кадарчызы Лодай-оол күрүнеге колхозтуң эьт дужаар планынга киирер малдарын семиртириниң планын 110 хуу ажыр күүсеткен.

Ам үеде фермада хойнуң 26 кажаалары бар. Ооң иштинде 20 кажааларны септеп дооскан. Бо чылын хойга херек 2 чаа кыштагда 2 кажааны белеткээн.

Хой фермазының бүгү малчыннарында малдың доора когаралдары чаңгыс-даа чок болуп турар болгаш чайгы, күскү одарлаашкынга хой семиртилгези эки хандыртынган.

Колхозтуң хой фермазының эргелекчизи эш Дүктүг-оол бодунуп онаашкан ажылынга кызымак ажылдап турар. Ол болза, малчыннарны үргүлчү кезип, оларның ажыл-амыдыралы-биле таныжып, оларның ажыл-негелдезин өй-шаанда хандырбышаан, малчыннар ортузунга агитас-массалыг ажылды боду-биле калбартып, беседа, номчулгаларны кылып берип турар.

О. ТОВУУ.

Херээженнер ортузунга кижизидилге ажылын күштелдирер

Көдээде херээженнер ортузунга политиктиг кижизидилге ажылын күштелдирер дугайында ВКП(б) Мөнгүн-Тайга райкому, ооң удуртулгазында туруп турар Мөгеп-Бүрен сумуда партия эге организациязы чогуур сагыш салыр ужурлуг. Сумуда херээженнер Совединиң ажылынга-ында партия эге организациязы тодаргай боттуг удуртулганы хандырбаан болгаш аңаа чогуур дузазын көргүспээн.

Херээженнер организакчызы бодунуң шугуму-биле ажылдавастаан. Херээженнер ортузунга хуралдар болбайн, политөөредилге болгаш культур-массалыг ажылдар чуттпайн турар. Партия эге организациязының херээженнер ортузунга кижизидилге ажылының кошкаандан чамдык херээженнер амыдыралдан хожудап турар, ылангыя коммунист Көкпеш үргүлчү арагалаар, чоннуң ортузунга үлегер чок чорукту үргүлчү кылып турган. Бо дугайын партия эге организациязының секретари эш Чурунай билир тургаш, кандыг-даа хемчег албайн келген.

Партия эге организация, херээженнер организакчызы херээженнер ортузунга ажылды экижидип чорудар херек. Херээженнерниң хуралдарын чорудар, аңаа улус ажыл-агыйынга, культура тургузуушкунунга болгаш улус өөредилгезиниң херээнге оларның киржилгезиниң дугайында айтырыгларны чугаалажыр херек.

Херээженнер оргашизакчызы эш Сыпык актив-биле тускай ажыл чорудар херек, оларның идепкейлиг киржилгези-биле бүгү херээженнерниң ортузунга ажылды күштелдирер ужурлуг. Херээженнерни кижизидер, өөредир херек.

М. СҮМБҮҮ.

Суд болгаш прокуратура ажылдакчыларының идей политиктиг кижизидилгезиниң деңнелин бедидер

Бистиң совет күрүневистиг системазында суд, прокуратура органнары чугула черни ээлеп турарлар. Социалистиг хоойлуну быжыглап камгалаарын совет чазак суд, прокуратура органнарынга хүлээндирген. Суд, прокуратура органнарының каадырларының идей-политиктиг кижизидилгезиниң дугайында доктаамал сагыш салырын партия организацияларының удуртукчуларындан ВКП(б) Төп Комитеди, эш Сталин негеп турар.

Истелге органнарының каадырларының идей-политиктиг кижизидилгези—бо чугула айтырыгны Юстиция Министерствозунуң Тыва автономнуг областа Эргелели, область прокуратуразы, область суду болгаш ВКП(б) райкомнары боттарының хүн-бүрүнүң практиктиг ажыл-чорудулгазында четпес боттандырып, эренгей кыры-биле удуртуп турарлар.

Бистиң областа чамдык улус судтарының шиитпирлери болгаш район прокурорлары чүгле багай ажылдап турар эвес, харын социалистиг хоойлуну каржызы-биле үреп турар чүүлдер бар.

Тожу районнуң улус судунуң шиитпирлери турган Бадарчи судка шиитпирген херектээннерден хавырган этхөренгини болгаш хөй уругларлыг иелерге күрүненин дузаламчызы акшаларны амы-хуузунда самчыгдааш, хоойлу харыысалгазынче кирген. Тес-Хем районнуң улус судунуң шиитпирлери Бавуужап болгаш район прокурору Адыя олар хөй удаа күрүнеге, социалистиг хоойлуга удур чурум чок, дүржок, херектер үүлгеткен дугайында оларны ВКП(б) райкомунуң бюрозу партия кежигүнүнден үндүр сывырган.

Сүт-Хөл районнуң улус судунуң шиитпирлери Чигжит-оол эрткен чылын районда партияның политшколазынга өөренип тургаш, шылгалда тудуп шыдавайн, багай демдек алган.

Чөөн-Хемчик районнуң прокурору Очур, Чаа-Хөл районнуң улус судунуң шиитпирлери Алдын-оол, Улуг-Хем районнуң улус судунуң шиитпирлери Пылаев олар ажылынга харыысалга чок, үргүлчү арагалаар, салдынчак байдалже кирип, совет судтуң прокуратураның ажылдакчызы адын улустуң мурнунга бөксырадып турарлар.

Чамдык улус судтарының шиитпирлериниң болгаш район прокурорларының практиктиг ажылга ышкындырыгларының, мораль талазы-биле үрелир чоруктарының болуп турарының кол чылдагааны болза, оларның политиктиг белеткелиниң болгаш юридиктиг мергежилиниң ыракта четпезинден хамааржып турар.

ВКП(б) Төп Комитединиң 1946 чылдың октябрьниң 5-те хүлээп алган доктаалы суд, прокуратура ажылдакчыларының идей-теориялыг билиин бедидеринче угланган чугула негелдени салган. Ол доктаал болза, суд, прокуратура ажылдакчыларын совет ниитилелдиң амыдыралчы үндезини большевик партияның политиказын боттандырарынче, төрээн чурттунга бердинеринче, кандыг-даа доктарларны болгаш бергелерни ажып тиилээринге белениче, буржуаз идеологияның артыышкынныры-биле эптеш чок демисежиринче мобилизастаан.

Суд, прокуратура ажылдакчыларының идей-политиктиг кижизидилгезиниң деннелин бедидер деп чүл? Ол дээрге — ниитилел дугайында, ниитилелдиң хөгжүлдезиниң дүрүмнериниң дугайында, пролетар революциязының хөгжүлдезиниң дүрүмнериниң дугайында, социалистиг тургузуушкуннуң хөгжүлдезиниң дүрүмнериниң дугайында, коммунизм тиилелгелериниң дугайында марксизм-ленинчи эртемнерни олар үргүлчү өөренип шингээдип алзын дээни ол-дур.

Бо айтырыг дугайында область прокуратуразы чамдык ажылдарны чоруткан. Ооң түннелинде область прокуратуразының шугумунда ажылдап турар оперативтиг ажылдакчыларындан 5 кижи дээди эртемниг, 14 кижи ортумак эртемниг, 16 кижи бир чыл хуусаалыг юридиктиг школа дооскан.

Юридиктиг институттуң бот-өөредилгезинде 4 кижи, ВКП(б) хоорай комитединиң чанында марксизм-ленинизмниң кежээки университединде 2 кижи, партияның политшколазында 3 кижи, башкы институдунуң бот-өөредилгезинде 2 кижи өөренип турар. Ындыг болза-даа, Кызыл хоорайның прокурору эш Маношин болгаш Таңды районнуң прокурору эш Ключников олар амга чедир-ле юридиктиг эртем чок ажылдап турарлар.

Улус судтарының шугумунда ажылдап турар каадырларның идей-политиктиг кижизидилгезин удуртур хүлээлгелиг Юстиция Министерствозунуң Тыва автономнуг областа Эргелели эң багай ажылдап турар. Юстиция эргелелиниң начальнигиниң турган Зайцев үргүлчү арагалап, мораль талазы-биле үрелип, албан черинин ажыл-чорудулгазын сандаргай байдалга киирип турунда, ында партия эге организациязының секретари эш Гинзбург болгаш Юстиция эргелелиниң начальнигиниң оралакчызы эш Аңгырбан чогуур өйүнде хемчег албайн, ВКП(б) Обкомунга, хоорай комитединге дыңнатпайн, ооң-биле тааржып турганнар. Юстиция эргелелиниң улус судтарынга удуртулгазы саазын кырында, дужаал, хөй санныг телеграммалар бижиири-биле кызыгаарлатынган бюрократсыг байдалда турып турар.

Юстиция эргелелиниң аппарадының ажылдакчылары районнар үнүп, улус судтарының ажылын хынаарда, кончуг кызыы, улус судунуң шиитпирлериниң кабинетинден өскээр барбас. Чижээ, албан черинде кирген херектерниң чежези шиитпирген, чежези арткан, чеже херекти дагын хынап көөрү-биле дедир чоруткан, область суду чеже херек күштүг деп бадылаан, чеже херекти бадылаваан деп хыналда чугула болгаш херектиг болур.

Улус судунуң шиитпирлери бодунуң ажыл-чорудулгазында партияның политиказын канчаар боттандырып турарыл, бодунуң идей-теориялыг билиин бедидер дээш канчаар ажылдап турарыл, районнуң партия, совет болгаш хөй-ниити организациялары-биле харылзаазы кандыгыл, бо айтырыгларның дугайын сонуургавас болуп турар. Моон мурнунда Юстиция эргелелиниң начальнигиниң каадырлар талазы-биле оралакчызы эш Аңгырбан ол черниң шугумунга үр ажылдап турар болза-даа, улус судтарының шиитпирлериниң ажылының ниити байдалын болгаш олар боттарының идей-теориялыг билиин бедидер дээш канчаар ажылдап турарын эки билбес.

Социалистиг хоойлунуң боттандырылгазы болгаш ооң камгалалы Совет Эвилелиниң коммунистиг большевик партиязының удуртулгазы-биле чоруп турар деп чүвени чамдык суд, прокуратура ажылдакчылары угуп турарлар.

Ол чорук суд, прокуратура ажылдакчыларының чүгле четпес талазын көргүзүп турар эвес, харын совет күрүнеге, партияга айыылдыг. Бистиң совет чуртувуста суд, прокуратура органнары большевик партияның удуртулгазы-биле ажылдап турарлар. Суд шиитпирлери азы прокурор партия организациязы-биле харылзаа тутпас болза, бодунуң сорулгазын чедиишкинниг күүседип шыдавас.

Чыл эгезинден бээр бо хүнге чедир ВКП(б) райкомнарының бюрозунга чаңгыс-даа улус судунуң шиитпирлериниң болгаш район прокурорунуң ажылының дугайында илеткел дыңнаан доктаал ВКП(б) обкомунда келбээн. Бо байдал болза, ВКП(б) райкомнарының талазындан суд, прокуратура органнарының ажылдарынга сула сагыш салып турарын болгаш районнарның улус шиитпирлери, прокрорлары боттарының инициативазы-биле ВКП(б) райкомнарының мурнунга айтырыг тургуспайн турарын чугаалап турардыр.

Социалистиг эт-хөренгини үрегдеп самчыгдаар, көдээ ажыл-агый артелиниң Уставын каржызы-биле үреп, прогул кылыр, ажылга үнмес чоруктарның фактылары областың кайыдаа районнарында бар болуп турар. Социалистиг хоойлунуң ындыг үрегдекчилерин чогуур өй-шаанда илередип, кеземче көргүспүшаан, күрүненин болгаш күш-ажылының чурумун быжыглаары суд, прокуратура органнарының ажылдакчыларының шуут хүлээлгези.

Улус судтарының шиитпирлери болгаш район прокурорлары районда социалистиг хоойлунуң камгалалы кандыг болуп турарының дугайында ВКП(б) райкомнарынга доктаамал информас бербейн турарлар. Ол болза, суд прокуратура ажылдакчыларының четпези. Ийи талазыча. ВКП(б) райкомнары хоойлу органнарының ажылдакчыларын социалистиг хоойлунуң үрегдекчилеринге удур демиселче угландырган хүн-бүрү шынгыы негелде салбайн турарындан база хамааржыр.

Бистиң областа чамдык суд, прокуратура органнарының удуртукчулары каадырларның идей-теориялыг билиин бедидер ажыл чүгле партия организацияларының хүлээлгези кылдыр санап турарлар. Ол шын эвес.

Истелге органнарының каадырларының идей-теориялыг билиин бедиринин бүгү-ле аргалары бар: районнарда партияның политшколалары, марксизм-ленинизмниң кежээки университеди, юридиктиг школаларның бот-өөредилгези. ССРЭ-ниң чингине прокурорунуң дужаалын ёзугаар прокуратура ажылдакчыларының юридиктиг билиин бедидер семинар кичээлин бо чылын область прокурорундан организастап эгелээн. Аңаа чүгле прокуратура ажылдакчылары эвес, улус судтарының шиитпирлери, улус байыскаакчылары, шагдаа ажылдакчылары ыяавыла өөренир хүлээлгелиг.

ВКП(б) райкомнарының талазындан суд, прокуратура ажылдакчыларының ыяавыла чорудар семинар кичээлдерин хүн-бүрү удуртуп, семинарга чүгле теория дугайында айтырыглар эвес, социалистиг хоойлунуң боттандырылгазы, ооң камгалалы, район иштинде канчаар чоруп турарын арын-нүүр барымдаалавайн большевикчи шөлээлиг бот-шүгүмчүлел-биле илередир ужурлуг.

Эш Сталинга баштаткан большевик партияның удуртулгазы-биле совет улус коммунизмниң оруунче чедиишкиннии-биле бар чоруур үеде, совет күрүненин болгаш ооң хоойлуларын улам-на быжыглаары суд, прокуратура органнарының база бир чугула сорулгазы болур.

Суд, прокуратура органнары социалистиг эт-хөренгинин үрегдекчилеринге яла хүлээтпишаан, Совет күрүненин хоойлуларын ажылчы чоннарның ортузунга тайылбырлап таныштырар хүлээлгелиг. Хоойлу дугайында пропаганда ажылы бистиң областа барык-ла чорувайн турар.

Областа Юстиция Министерствозунуң Эргелелинге, область прокуратуразының аппарадында, хоойлу талазы-биле дээди эртемниг эштер четчир санныг бар. Ол эштер колхозчу тараачыннарга, үлетпүр бүдүрүлгелериниң ажылчыннарының болгаш албан хаакчыттарының ортузунга хоойлу дугайында илеткелдер кылбайн турар.

Бистиң совет күрүневистиң хоойлузунда большевик партияның политиказы сиңниккен. Социалистиг хоойлуну хажык чокка камгалап, ооң үрегдекчилери-биле шиитпирлиг демисежир хүндүлүг хүлээлгезин чедиишкинниг күүседири суд болгаш прокуратура органнарының ажылдакчыларының идей-политиктиг кижизидилгезинден шуут хамааржыр.

Т. ТАЛГАНЧИК,

ВКП(б) обкомунуң административ килдизинин эргелекчизи.

Аттарның бир дугаар область делгелгезиниң болгаш ийи дугаар шенелдезиниң база ат спортунуң маргылдаазының түннели

Чылгы малдың баш санын көвүдедир, уксаалыг чылгы мал ажылын сайзырадыр талазы-биле колхозтарның, совхозтарның, көдээ ажыл-агыйның область Эргелелиниң болгаш район килдистериниң ажылын демдеглээр, чылгы мал ажылынга мурнакчы ажыл-агыйларның дуржулгаларын солчур болгаш нептередир база чылгы мал ажылының эки ажылдакчыларын демдеглеп, оларны шаннаар, диплом тыпсыр сорулга-биле аттарның бир дугаар область делгелгезин болгаш ийи дугаар шенелдезин база ат спортунуң маргылдаазын чоокта чаа эртирген.

Бо чылдың сентябрь 27-ден октябрь 15-ке чедир чорутунган аттарның бир дугаар область делгелгезиниң болгаш ийи дугаар шенелдезинге база ат спортунуң маргылдаазынга колхозтарның, совхозтарның, күрүнеиң ат заводунуң болгаш көдээ ажыл-агыйның дуржулга станциязының 150 ажыг эн эки аттары киришкен.

1015 километрге аттарның шыдамыкайын көөрү болгаш 20 километрге ат чарыжы болза бо шенелдерниң иштинде онза шенелде болган.

Аттарның шыдамыкайын көөр бо шенелдеге чүк тыртар тыва аттар, дон уксаа-биле тыва чылгыны хайнакташтырганындан үнген аттар болгаш Тыванын мунар аттары — шупту 11 ат киришкен. Бо шенелде 11 хүннүң дугузында 1015 километрни эртип, хонукта ортумак дүргени 92 километр чораан. Ат бүрүзүнге ниити чүк 100 килограмм чедир чораан. Бо шенелдеге Каа-Хем районнуң «Победа» колхозунуң тыва бора аъды тиилеп үнген. Оон мунукчузу И. Терге-оол. Таңды районнуң «Кызыл партизан» колхозунуң И. Лантухов мунган «Казбек» деп аскыры ийи дугаар чер эжелээн. Оларның бирээзин 1000 рубль-биле, бирээзин 750 рубль-биле шаннаан.

Октябрь 14-те Кызылдың чаа кылган ипподромунуң шөлүнге аттарның бир дугаар область делгелгезиниң болгаш ат спортунуң маргылдаазының түннел көрүжү болган. Ол хүн Кызылдың каш муң чурттакчылары, районнардан келген кижилер ипподромга барып, областың эки чылгы малының делгелгезин, спорт маргылдаазын кончуг сонуургап көргеннер.

Дүрген чарыштың маргылдаазынга 10 ажыг ат киришкен. Тес-Хем районнуң Сталин аттыг колхозунуң С. Баазан мунган аъды 20 километрге 32 минутада маннааш, бир дугаар чер эжелээн. Кызылдың көдээ районунуң «Победа» колхозунуң Кечил-Яндар мунган шоккар аъды 32,21 минутада, база ол районнуң «Совет Тыва» колхозунуң Чыргал-оол мунган кара-ой аъды 33,0 минутада маннааш, ийи, үш дугаар черлерни эжелээннер. Оларга 200-тен 500 рубль чедир шанналдарны тывыскылаан.

Тыванын чүк тыртар малдарындан доң, буденновчу уксаалар-биле тыва малдарны эдериштирип тургаш кулуннар доруктуруп алыр талазы-биле эн эки көргүзүглерлиг болганы дээш Таңды районнуң «Кызыл партизан», Эрзин районнуң «Чаа орук» колхозтары бирги чергениң дипломнарын, бир дугаар шаннал 1000—1000 рубльдерни болгаш өртектиг белектерни алганнар. Ийиги чергениң дипломнарын, 750 рубль түннүг ийи дугаар шанналды болгаш өртектиг белектерни Улуг-Хем районнуң «Свобода труда», Каа-Хем районнуң «Октябрь 30 чыл ою», Таңды районнуң Будённый аттыг колхозтары алгылаан. Үшкү чергениң дипломнарын, 500 рубль түннүг үш дугаар шанналды Таңды районнуң «Революцияның чалбыыжы», Эрзин районнуң «Кызыл сылдыс», Бии-Хем районнуң «Кызыл тараачын» колхозтары алгылаан.

Тес-Хем районнуң Сталин аттыг колхозун теве ажылын сайзыраткан дээш 500 рубль-биле шаннаан.

Ипподромнуң чазаглыг оруунга долгандыр маннаарынга Бии-Хем районнуң «Кызыл тараачын» колхозунуң дон уксаа-биле тыва малды хайнактаанындан үнген «Салют» деп аскыры кончуг түүрүүн көргүзүп, 4200 метрге 6 минута 11,4 секундада маннаан, оон мунукчузу эш Авчаров. Көдээ ажыл-агыйның дуржулга станциязының Золотухин мунган «Нагана» деп 2,5 харлыг бези 2200 метрге 4 минута 1,5 секундада маннаан. Каа-Хем районнуң «Октябрь 30 чыл ою» колхозунуң Сайдачаков мунган «Помир» деп аскыры 4200 метрге 5,45 минутада маннааш, кончуг түүрүүн көргүскен. Улуг-Хем районнуң «Свобода труда» колхозунуң К. Блинов мунган «Заседатель» деп аскыры 6200 метрге 8 минута 56,4 секундада маннааш, эки түннелди көргүскен.

Тес-Хем районнуң Сталин аттыг колхозунуң С. Баазан мунган «Чүгүрүк доруг» деп тыва аъды 8200 метрге 14,2 минутада маннааш дыка эки түннелди көргүскен.

Көдээ ажыл-агыйның дуржулга станциязында орёлдуң челер уксаазы-биле тыва малды хайнактаанындан үнген «Мотор» деп аскыр 6200 метрниң шүүлде чарыжынга 11,57 минутада челгеш, эки түннелди көргүскен.

Чурукта: ат спортунуң маргылдаазының киржикчилериниң чыскаалы.

Чурукта: аттарның бир дугаар область делгелгезиниң болгаш ийи дугаар шенелдезиниң база атспортунуң маргылдаазы.

Чурукта: 1015 километрге аттарның шыдамыкайын көөр шенелдеге бир дугаар чер эжелээн Каа-Хем районнуң «Победа» колхозунуң бора аъды. Мунукчузу И. Терге-оол.

Чурукта: 6200 метрниң шүүлде чарыжынга 11,57 минутада челгеш, бир дугаар чер эжелээн дуржулга станциязының орёлдуң челер уксаазы-биле тыва малды хайнактаанындан үнген «Мотор» деп аскыры.

Сөзү **Н. Рагулиннии.** чуруу **А. Ермолаевтии**

Атомнуг чепсек дугайында „Правданың“ корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызын даштыкыда канчаар көрүп турары

КЫДАТ УЛУС РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН, 15. Атомнуг чепсек талазы-биле «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызын чүүлдүгзүнген чагааларны парлаарын кыдат солуннар үргүлчүлеп турар.

«Шуцзечжиши журналдың сөөлгү дугаарынга «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызынга таварыштыр мурнуку чүүлден аңгыда, эш И. В. Сталинның ол харыызының ужурдузазының дугайында улуг чүүлдү база парлаан. «Кижи төрелгетеннин аас-кежиинге өөрүшкү» деп эгелиг чүүлде чугаалап турары болза: «Эш Сталинның харыызы — совет чазактың ССРЭ-де атомнуг чепсектиң бүдүрүлгезиниң дугайында моон мурнунда медеглелинге чаа бадыткаашкын болур. Эш Сталинның харыызы америк империалистерге болгаш оон агрессчи бодалдыгларынга өлүмнүг согуушкунну берген. ССРЭ-де атомнуг чепсекти шенеп көрүп турарының дугайында дайын кыпсыкчыларының көдүрүп үндүрүп келгени шуугаашкынның чылдагааны болза, империалистер моон соңгаар атомнуг бомбаның монополдуг ээлекчилери болбазы-дыр».

Журналдың оон ыңай бижип турары болза, ССРЭ-де атомнуг чепсектиң бар болуп турарының барымдаазы тайбынның дайзыннарынга дүвүрээзин болур болгаш тайбыңга ынакшылдыг улустарга аас-кежик болур.

Атомнуг чепсекке «контроль» деп адаар америк империалистерниң саналының дугайында чугаалавышаан, журналдың айтып турары болза, «америк контроль атомнуг чепсекти бүдүрерин хоругдаарынче эвес, а ону бүдүрерин дүрүмчүдерин болдуруп турар. Бо болза, чаа дайын кыпсыкчыларының атомнуг бомбаны тайбың чурттакчыларны узуткап кырарынга ажыглаар дээнин көргүзүп турар-дыр. Бүгү делегейниң улустарынга Катышкан Штаттарның киирип турары «контроль» деп адаары ышкаш эвес, а Совет Эвилелиниң киирип турары ышкаш ёзулуг контроль херек. Эш Сталинның харыызы бүгү делегейге тайбынче орукту айтып турар. Бүгү делегейниң улустары улуг Сталинның тугунуң адааңга улам-на сырый катыжар болгаш бурунгаар чоруур ужурлуг».

И. В. Сталинның медеглелиниң дугайында номчукчуларның чүүлдүгзүнген чагааларын парлаарын солуннар үргүлчүлеп турар. «Женьминьжибао» солуннуң бо хүнгү дугаарынга парлаан чагаазында, Пекиннин күрүне университединиң студентизи Цзя Цзяннын бижип турары болза: «Бурунгаар депшилгелиг кижи төрелгетеннин улуг башкызы эш Сталин «Правданың» корреспондентизинге бодунуң харыызы-биле чаа дайынның америк кыпсыкчыларынга угдунмас согугну берген».

«Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызын таарзынып ханган номчукчуларның чагааларын «Пиньюаньжибао», «Гиринжибао», «Шицзячжуанжибао», «Дачжунжибао», «Суйюаньжибао», «Неймынгужибао» болгаш өске-даа солуннар парлап турар. «Гиринжибао» солун Гиринниң бир фабриказының ажылчыныныңчагаазын парлаан. Ында чугаалап турары болза, «эш Сталинның харыызы күш-ажылды чаа тиилелгелерже сорук киирип турар. Бистиң улуг акыыс Совет Эвилели тайбың дээш кезээде туржуп келген. Ол атомнуг чепсекти хоругдаарын негеп турар. Бо болза, Совет Эвилелиниң тайбынга кайгамчыктыг ынакшылдыын көргүзүп турар-дыр. Бис эш Сталинның атомнуг чепсекти хоругдаар дугайында кыйгырыынга байырлап тур бис. Чүгле ындыг янзы орук-биле тайбынны хандырып болур».

«Дачжунжибао» солунда, эш Сталинның харыызы атомнуг чепсекти боттарының ханныг планын боттандырарынга ажыглаарын күзеп турган америк агрессорларның карангы бодалдарынга угдунмас согугну берген—деп чаңгыс эпсеткил-биле демдеглеп турар номчукчуларның чагааларын парлаан.

«Суйюаньжибао» болгаш «Неймынгужибао» солуннар эш Сталинның харыызының талазы-биле редакцияның чүүлдерин парлааннар. Ында чугаалап турары болза, «эш Сталинның харыызы болза, тайбың лагеринге өөрүшкүлүг болуушкундур. Ол дээрге, тайбынның сорук киирикчизи Совет Эвилели болза, кажан-даа тиилетирбес, ынчангаш тайбыңга ынакшылдыг лагерниң күжү империалистерниң күжүнден ыракта ажыг деп чүвени база катап демдеглеп турар. Ол харыы тайбынның херээн камгалаарынга тайбыңга ынакшылдыг бүгү кижи төрелгеннин бүзүрелин быжыктырган болгаш атомнуг чепсек-биле тайбыңга ынакшылдыг бүгү-ле кижилерни коргудуп сүртедип турган империалистерниң лагеринге база бир угдунмас согугну берген. Ам үеде Ыраккы Чөөп-түкке тайбың дээш демиселчилерниң мурнуку одуруунда туржуп, америк империалистерге удур демиселди чорудуп турар кыдат улус эш Сталинның медеглелин бүрүнү-биле деткип турар».

ПОЛЬША

ВАРШАВА, 15. Атомнуг чепсек талазы-биле «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызы—Польшаның хөй-ниитизиниң кичээнгейиниң төвүнде. «Штандар млодых» солун «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызынга холбаштырган чүүлүнде—делегейге тергиидээр дээн кижи көөр хөөн чок империалистиг планнарга база бир угдунмас согугну берген—деп бижип турар.

«Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызы болза, дээрги империалистерни санажырынче албадаптар тайбың болгаш социализм лагериниң улуг күшкүчүзүн илередип турар.

Эсесовчу четкерлерни чепсеглээш, эсесовчу араатанзыг чорукту база катап Кореяда дагыннап үүлгедип турар гитлержи өлүрүкчүлериниң салгакчыларынга эш Сталинның харыызы болза, база бир шыңгыы сагындырыг болган.

Эш Сталинның өөстери тайбыңга изиг күзелдиг чер бөмбүрзээнин бүгү улустарының бүзүрелин болгаш айыыл чок чоруунуң харыысалгазын быжыглап, тайбын дайынны бүрүн тиилээринге бүзүрелди улам-на быжыктырып, империалистерниң дайын белеткелинин талазы-биле чимзенилгезинге удур бүгү делегейниң миллион-миллион бөдүүн кижилериниң чорудуп турар демиселинге дуза болуп турар.

РУМЫНИЯ

БУХАРЕСТ, 15. Румынияда атомнуг чепсек талазы-биле «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызынга холбаштыр хуралдар, митингилер эртирери үргүлчүлеп турар.

Бухарестиниң «Индустрия бумбакулай—6» деп пөс-таавы фабриказынга хөй кижилиг митинги болган. Анаа чүве чугаалаан эн эки бүдүрүлгечи, күш-ажыл ордени болгаш күш-ажыл медали шанналдыг Параскива Матейнин чугаалааны болза:

Миллион-миллион ак-сеткилдиг кижилерге улуг Сталинның үнү шынның үнү болур. Бистер бо хүн бүгү делегейниң ажылчы чоннарыбиле кады база катап «Сталин — ол дээрге тайбың», «Сталин—ол дээрге амыдырал» деп чугаалаар бис. Сталинчы өөстер бүгү делегейге чанныг ышкаш дүргени-биле чапты берген, атомнуг дайынның америк-англи болгаш өске-даа кыпсыкчыларында ону моондактаптар арга, күш чок. Эш Сталинның өөстери бөдүүн кижилерниң түрүктериинде тайбындан үнелиг чүве чок кылдыр сагындырары-биле ханы сиинкен.

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ, 15. Бо хүн «Работническо дело» солун «Тайбың дээш демиселге улуг Сталинның шылгарангай өөстери чаа күштерни немеп турар» деп эгениң адааңга атомнуг чепсек талазы-биле «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызының талазы-биле Болгарияның ажылчы чоннарының чоруткан чагааларын парлаан.

Солун болза, чурттуң хоорайларынга болгаш суурларынга болгулаан хуралдарга база беседаларга эш И. В. Сталинның харыызын чугаалажып турарының дугайын дыннадып турар.

Плевен округка хөй санныг хуралдар болгаш беседалар болгулап эрткилээн.

Эш И. В. Сталинның харыызынга изии-биле байырлавышаан, цемент заводунуң ажылчыны Милко Поповтуң чугаалааны болза: «Совет Эвилели атомнуг бомбаны өске чурттарже халдаарынга эвес, а тайбынны камгалаарынга ап турар».

Плевен околиниң Старосельцы суурунуң тараачыннарының хуралынга күш-ажылчы чер ажылының кооперативиниң бригадири Горав Крачунов чүве чугаалаан. Оон чугаалааны болза, «бо чылын бо тараачыннар бистиң Төрээн чуртувустуң экономнуг болгаш политиктиг күчү-шыдалын быжыглап турар кончуг эки дүжүт-биле дайын кыпсыкчыларынга харыылааннар.

Бис эш И. В. Сталинның атомнуг чепсек талазы-биле чугаазынга изии-биле байырлавышаан, бүгү делегейге тайбынны ыңгыыр дээш тайбың күш-ажылывыс-биле ам-даа төлептиг демисежирынге белеңивистин дугайын медеглеп тур бис».

МООЛ АРАТ РАСПУБЛИКА

УЛАН-БАТОР, 15. Атомнуг чепсек талазы-биле «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызы бүгү чурттуң хөй-ниитизиниң кичээнгейиниң төвүнде болуру үргүлчүлеп турар. Эш И. В. Сталинның харыызынга холбаштыр үлетпүр бүдүрүлгелерге, ажыл-агый, культур-чырыдыышкын болгаш өскедаа организацияларга ажылчы чоннарның хөй кижилиг митингилери болуп эрткилээн.

Эш И. В. Сталинның медеглелин бир эп-сеткил-биле байырлавышаан, митингилернің бүгү киржикчилери—бүгү делегейге тайбынның төленгиижи — күчү-шыдалдыг Совет Эвилелинин холунга атомнуг чепсек болза, америк-англи чаа дайын кыпсыкчыларынга улуг согуушкун болур—деп демдеглеп турарлар.

Улан-Баторда автомеханик заводунуң болгаш ыяш фабриказының коллективтериниң митингизинге шалыпчы ажылчын, Моол Арат Республиканың Улустуң Улуг хуралының депутады Загдының митингиниң бүгү киржикчилериниң ниити чүүлдүгзүүлгези-биле чугаалааны болза: «Бис тайбың күш-ажылдың кижилери бис. Бистер боттарывыстың шалыпчы күш-ажылывыс-биле тайбың херээн ам-даа быжыглаар болгаш улуг Сталинның медеглелин бир үн-биле деткиир ужурлуг бис».

Моол солуннар эш И. В. Сталинның харыызынга таварыштыр ажылчыннарның, араттарның, малчыннарның, интеллигентилерниң болгаш чурттакчыларның аңгы-аңгы кезектериниң төлээлериниң хөй-санныг чугааларын парлаарын үргүлчүлеп турар. «Унэн» солунда чылгы мал дерилгези кылыр фабриканың ажылчыны Аварзедтиң бижип турары болза: «эш И. В. Сталинның «Правданың» корреспондентизинге харыызы Совет Эвилелиниң тайбынга ынакшылдыг быжыг политиказын болгаш оон чайгылыш чок күчү-шыдалын база катап көргүзериниң илерелгези болур».

Октябрь мурнунуң күш-ажылчы социалистиг чарыжын калбарткан, дыка хөй ажылчы чоннар бүдүрүлгениң бедиткен чаа хүлээлгелерин ап турар.

АВСТРИЯ

ВЕНА, 15. Атомнуг чепсек талазы-биле «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харыызын тайылбырлавышаан, «Эстеррейхише фолькоштимме» солуннуң айтып турары болза, эш И. В. Сталинның харыызы делегейниң үш дугаар дайынын үндүрерине талаштыг белеткелди чорудуп турар АКШ-тың чагырыкчы бөлүүнге аар харыы болган.

Совет Эвилели атомнуг чепсекти хоругдаар дугайында негелдени каш удаа көдүрүп үндүрбүшаан, тайбынче бодунуң күзел-соруун тодазыбиле тайылбырлап турган—деп солун бижип турар. Ылап-ла АКШ атомнуг чепсекти хоругдаарындан ойталап турар болгаш бодунуң эрте берген монополиязын камгалап алырын оралдажып турар боорга, агрессорларга бүгү чепсек-биле ужуражыры-биле Совет Эвилели атомнуг чепсектиг турар ужурга таварышкан.

«Эстеррейхише фолькоштимме» солун түннел чүүлүнге эш И. В. Сталинның өөстерин киирбишаан, «атомнуг бомбаның талалакчылары бир эвес оон ыңай аңаа монополистер эвес бис деп чүвени миннирлер болза, ам ынчаарда атомнуг чепсекти хоругдаарынга кирип болурлар». «Эш Сталинның харыызы болза, тайбынның херээнге чаа улуг салыышкын болур болгаш бүгү делегейде тайбың дээш шимчээшкиниң улам-на күштелиринге улуг идиишкин болур» деп солун бижип турар.

(СЭТА).

Чылгычы Шалык Дагба

Тес-Хем районнуң Берт-Даг сумузунда улгатыр катыштырган Ленин аттыг колхозтуң бир кадат чылгызының чылгычызы эш Шалык Дагба ниитилештирген малдарны өстүрер дугайында 3 чыл планын ажыл-херек кырынга чеднишкиниг күүседиринге дуржулгалыг ажылын көргүзүп турар.

Оон кадарып турар чылгызы чыл санында-ла эки семиртилгени ап турар, ылангыя бо чылын одарны чөп таарыштырганы-биле эн эки семирээн. Ол бо чылын төрээн 74 белерден 74 кулуннарны бүрүн камгалап доруктурган.

С. САНДАН.

Делегейде болуп турар чоруктарның допчулалы

ТАЙБЫҢ БОЛГАШ ГЕРМАНИЯНЫҢ ЧАҢГЫС ЭВИ ДЭЭШ

Германияның Демократтыг Республиказының улустуң палатазы октябрь 10-да бодунуң онза хуралынга чаңгыс аай демократтыг болгаш тайбыңга ынак Германияны тургузарын чеьдип алыр деп турар депшилгелиг немец улустуң чайгылыш чок күзел соруун тодаргайыбиле көргүзүп турар шиитпирни хүлээп алган. Барыын Германияны агрессчи Соңгу-атлантика пактызынга киирериньче угланган чугаалажыышкынны барыын күрүнелериң үш дээди комиссарлары-биле чорудуп турар боин чазааның даргазы Аденауэрниң нацияның эрге-ажыынга удур чоруунга улустуң палатазы шиитпирлии-биле удурланган.

Улустуң палатазы немец улуска амыдыралчы чугула айтырыгларны шиитпирлээри-биле ниити герман чөвүлел хуралын чыыр дугайында кыйгырыгны боин парламентизинче чоруткан. Ол айтырыглар болза, ниити герман хостуг соңгулданы чорудары, Германия-биле тайбын керээзин чарарын дүргедедири болур. Ындыг чөвүлел хуралын чыылдырар дугайында улустуң палатазының сентябрь 15-те саналынга боин парламентизи амдыгаа чедир харыы бербээн.

Улустуң палатазының «Немецтер чаңгыс столче» деп кыйгырыын Германиянын бүгү кезектеринин, ооң иштинде ооң барыын талакы кезээнде бүгү чон чүүлзүүп көрүп турар. Германияны тайбыңга ынак, демократтыг үндезинбиле катыштырар дугайында тодаргай программаны тайбыңга ынак, демократтыг хөй ниити деткип турар. Улустуң палатазының ол саналын тайбынын херээнге улуг салыышкын, герман агрессия катап тыптып келир арганы болдурбазынга тодаргай орук болур деп улус болур чогууру-биле санап турар. Германияның Демократтыг Республиказының тургустунганындан бээр ийи чыл оон таварыштыр Берлинге болган байырлыг хуралга Совет чазактың төлээлекчилериниң баштыңчызы эш В. В. Кузнецов «америк-англи империалистерниң үүлгеткени Германияның чартыкталыышкынын узуткаарының шиитпирлиг роли герман улустуң бодунга хамааржыр... улустуң палатазының саналын дүрген боттандырарын совет улус сагыш сеткилдиң ханызындан күзеп турар» деп медеглээн.

Тайбын дээш, катап чепсеглээшкинге удур демиселге Барыын Германияның миллион-миллион ажылчы чону киржип турар. Аденауэрниң чазааның улуска удур политиказынга чаңгыс эп-сеткилдиг удурланмышаан, чурттакчы чон ниити герман чөвүлел хуралын чыылдырар дээш шынгыы негеп турар. «Аденауэр немецтер көрүп турда-ла барыын күрүнелериң угаан-бодалының дамчыдыычызы болу берген» деп чоокта чаа Парижтиң «Комба» деп буржуаз солуну бижээн. Францияның база бир буржуаз реаксылыг солуну: «Германияны доп-дораан чепсеглээрин Америка күзеп турар, ынчалза-даа, Германияның чурттакчы чонунуң хөй кезии ол чепсеглээшкинге удурланып турар» деп бижээн.

Октябрьниң 10-дагы улустуң палатазының шиитпиринде боннуң парламентизи ниити герман соңгулданы чорудар дугайында айтырыгга бодунуң бодалын үүгле илереткен болгаш немец улустуң кол негелделериниң бирээзи болур тайбын керээзин дүргедедир талазы-биле кандыг-даа медеглелди черле кылбаан деп демдеглээн. Ооң-биле кады улустуң палатазы ниити герман соңгулданы чорудар байдалының дугайында боин парламентизинин саналының хөйүн хүлээп ап болур деп медеглээн. Соңгулдаларны бүгү-делегей контролинин дугайында айтырыгны, база өске-даа айтырыгларны ниити герман чөвүлел хуралга тургузар.

Делегейниң демократтыг хөй ниитизи улустуң палатазының тайбын инициативазын бүрүнү-биле деткип турда тайбын кыпсыкчыларының чуртунда дүвүрээзин болуп турар. Ол талазы-биле буржуаз солуннарның тайылбырлалы сонуурганчыг болуп турар. Барыын Германияны агрессчи атлантик блогунга киир тыртарынче угланган чугаалажыышкынның дугайында улустуң палатазының илергейлээшкининге Лондоннуң «Таймс» солуну бужурганып бижип турар. Улустуң палатазының шиитпири Барыын Германияны «европ камгалалга», өске-биле чугаалааргa агрессчи Соңгу-атлантика пактызынга кииреринге шаптык ужураштырып болур чадавас деп «Дейли геральд» солун мөгүдеп бижип турар.

Немец улустуң бодунуң төрээн чуртунуң чаңгыс-эви болгаш тайбын дээш демисели болза, дайын кыпсыкчыларының оруунда эртип шыдатынмас пропаганда болур.

АКШ-ТЫҢ ОРТААКЫ ЧӨӨН ЧҮКТЕ АГРЕССЧИ ЧИМЗЕНИИШКИНИ

Вашингтоннуң империалистиг стратегтери делегейниң чаа дайынын белеткээр талазы-биле араатанзыг планынга ортаакы Чөөн чүкке улуг сагыш салып турар. Бо сөөлгү үеде америк шериг дүжүметтери, дипломаттары ортаакы чөөн чүктүң шериг блогуи АКШ-тың удуртулгазы-биле тургузарын, ону агрессчи Соңгу-атлантика блогунуң салбыры кылырын кызып оралдажып турар. Ам төлевилеп турар блогка «Турция, Египет, араб күрүнелери болгаш АКШ кирер» деп Лондоннуң «Обсервер» солуну бижип турар. Ортаакы Чөөн чүкке агрессчи шериг блогун организастап тургаш, ол чурттарның чурттавчы чонун демократтыг күрүнелерге удур белеткеп турар дайынга үгер-боо эьди кылып алыр деп бодап турар. Олар ол күрүнелерни улам-на кулданып алырын, олардан стратегтиг чиг-этти улам-на хөйүбиле соруп алырын, Ортаакы Чөөн чүк чурттарының девискээрин дайын кыпсыкчыларының тепкижи кылырын бодап турарлар.

Ортаакы чөөн чүктүң шериг блогун тургузарының оралдажыышкыны Оттавага чоокта чаа болган Соңгу-атлантика блогунуң чөвүлелиниң ол блогка Грецияны, Турцияны киирип алыр дугайында шиитпиринден илереп турар. «Турк шеригни улам-на калбак хемчээл-биле шинчилээриниң чаа оруктарын тывар» дугайында чугаа чоруп турар деп Стамбулдуң (Турцияның) реаксылыг «Хуррие» деп солуну бижип турар. Ортаакы Чөөн чүкке агрессчи блогту тургузарынга Парижка чоокта чаа болган америк генералдар Эйзенхауэр, Брэдли биле англи, француз генералдарның чугаалажыышкыны, база ол ышкаш АКШ-тың, Францияның, Турцияның шериг төлээлекчилериниң Анкарага ам болур чөвүлел хуралы хамааржыр.

Соңгу-атлантик блогунга, өскебиле чугаалааргa америк шериг дүжүметтеринге шуут чагыртыр «тускай ортаакы чөөн командылалды» тургузар дугайында айтырыгны париж чугаалажыышкынынга көрүп турар душта агрессчи блогту тургузары баш удур көрдүнген. Анкарага ам болур чөвүлел хуралы «Ортаакы Чөөн чүк камгалалының бүгү үүлдерин өөренип көөр».

Египетти англи шериг эжелеп чагырарын, Суданга Англияның чагыргазын боттандырып турган 1936 чылда чарган англи-египет керээни, Судан дугайында 1899 чылдагы дугуржулганы күш чок болдурар дугайында египет чазактың медеглели чугула болуушкун болуп турар.

Империалистер Египетти төлевилеп турар шериг блогунга киирерин оралдашпышаан, ол блогту тургускаш үүгле Суэц каналын шериг талазы-биле эжелеп чагырарын артырар эвес, харын оон аңгыда америк, турк шериглер Египетти эжелеп чагырарын күзеп турарлар. «Кады камгалал», өске-биле чугаалааргa, дайын белеткели болза, Ортаакы Чөөн чүк чурттарын англи-америк эжелелге шуут киирер дээш оралдажыышкын болур. Сөөлгү үеде АКШ турк төлээлекчилерни дамчыштыр Египетти Ортаакы Чөөн чүктүң дайын белеткелинге базыышкынны кылып турар деп Каирниң солуннары бижип турар (Египет ол дугайында төпшээрелин ам-даа бербээн).

Ортаакы Чөөн чүк блогун тургузарынга англи-америк империалистерниң аразында чөрүлдээниң, база АКШ ону ажыглап алгаш Ортаакы Чөөн чүкке Англияның туружун кошкадыр дээш оралдажыышкынын херечилеп турар медээлерни даштыкы солуннар парлап турар. Турцияның шериин генерал Эйзенхауэрге эвес, харын чер ортузунда далайның зоназының командылакчызынга томуйлаар деп турар англи генерал Робертсонга чагыртырын Англия негеп турар деп Анкараның агентилели медээлеп турар.

АКШ-тың империалистериниң төлевилеп турары Ортаакы Чөөн чүкте агрессчи чаа блогтуң бир кол сорулгазы болза, депшилгелиг организацияларның болгаш тайбың талалакчыларының ажыл-чорудулгазын базары болур. Араб чурттары тайбын талалакчыларынга тайбың дээш демиселди баштап турар коммунистерге удур демиселди күштелдирерин ол чурттарның чазактарындан АКШ негээр деп турар дугайын Ливанның солуннары бижип турар.

Америк-англи империалистерниң Ортаакы Чөөн-чүкте чимзениишкини тайбыңга, айыыл чок чорукка кыжаныг болур. Империалистерниң чимзениишкининге удур серемчилелди бедитпишаан, ортаакы чөөн чүк күрүнелериниң улузу боттарының империалистиг дарлалдан хосталыр дээш национал демиселин тайбын дээш, дайын кыпсыкчыларынга удур демисели-биле холбаштырып турар.

ВЬЕТНАМ УЛУСКА УДУР ИМПЕРИАЛИСТЕРНИҢ СҮЛЧЭЭЗИ

Вьетнамның демократтыг республиказының улустарынга удур француз империалистерниң алды чыл иштинде үргүлчүлеп келген «хирлиг дайыны» оларга кандыгдаа тиилелгени эккеп бербээн. Даштыкы колонизаторларның болгаш оларның баодайжы агентилериниң халдаашкынындан бодунуң төрээн чуртунуң хосталгазын болгаш хамаарышпас чоруун камгалап алыр дээн маадырлыг вьетнам улустуң шиитпирлии өзүп турарының дугайында барымдаалар хүн келген тудум-на улам тодарап турар. Вьетнамда дайын француз чагырыкчыларга чыл бүрүде-ле 1 миллиард доллар чарылга когарал болуп турза-даа, Франция ында бодунуң саңлдарының хөй кезиин офицерлериниң дөрттүн бир кезиин тудуп турза-даа, америк боо-чепсекти ап турза-даа француз шериглер үргүлчү-ле аштырып турар. Француз шеригниң когаралы үүгле өлүрткеннерни безин санаарга 200 муң кижи чеьдип турар. «Француз шериг аныяктарның шилиндектери Индо-Кыдатта кырлып турар» деп Парижтиң реаксылыг «Пари пресс-энтрансижан» солуну миннип бижип турар.

Француз колонизаторларның дайын талазы-биле улуг чедимче чок чоруунуң дуржулгазын билбээченнээн америк-англи империалистиг блог Вьетнамның демократтыг республиказынга удур агрессияны калбартырының планын кылып турар. Бо чоокта чаа Индо-Кыдатта француз дээди комиссар де Латтр де Тассиньи АКШ-ка чораап, аңаа ол «хирлиг дайынны» чорударынга херек америк боо-чепсев, акша дуламчы бээрин улгатырар дугайында америк дээди дужаалдыларбиле чугаалажыышкын кылып чораан. Америк айтыышкын-биле соң соонда Англияга баргаш англи чепсектиг күштериниң штабтар начальниктериниң, премьер Эттли, даштыкы херектер болгаш камгалал министрлери Моррисон, база Шинуэлл олар-биле чажыт чөвүлел хуралынга киришкен. Англияның шериг-далай флодунуң киржилгези-биле Индо-Кыдат эриктерин далайдан таңныылдап турган Вьетнамны үзе кирер, база Индо-Кыдатта гоминданчыларны вьетнам улуска удур демиселге ажыглаар дугайында айтырыгны ол чажыт чөвүлел хуралынга чугаалашкан деп англи солуннар бижип турар. Оон ынай, француз генералдың чораанының сорулгазы болза, англи шериг Индо-Кыдатта дайынга киржирин негээри болур деп англи «Дейли Уоркер» солун бижип турар. Француз колониалдыг шеригниң чидирии кавчаар-даа аажок улуг болганда, француз улус ол дайынга хөгүү чогундан олче шериг немелде күш чорудары француз чагырыкчыларга улам-на бергедеп турар болганда де Латтр де Тассиньиниң негелдези билдингир. Малайяның улузунга удур үр үеде чорудуп келген дайыны кандыг-даа чедимче чок болган англи дээрбечилер француз өөнүктеринге чүү аазап болур чүве ийик «Индо-Кыдатта» операция Малайяда англи командылалдың таварышкан бергелеринге таваржып болур» деп Лондоннуң «Таймс» солуну англи-французтуң дайын талазы-биле чугаалажыышкыны-биле чергелештир бижип турар.

АКШ-тың, Англияның, Францияның империалистериниң вьетнам улуска удур кара сагыштыг бодалы колонизаторларны ыяавыла аштырарындан чайладып шыдавас. Вьетнамның улузунуң бодунуң хамаарышпас чоруу, хосталгазы дээш маадырлыг демиселин чер кырының демократтыг күштери, ооң иштинде Англияда, Францияда, АКШ-та депшилгелиг күштер деткип турар болгаш бужар-бак «хирлиг дайынны» соксадырын негеп турар.

А. СМИРНОВ.

УЛУГ ОКТЯБРЬНИҢ 34 ЧЫЛ ОЮНГА ДАШТЫКЫДА БЕЛЕТКЕНИП ТУРАРЫ

МООЛ АРАТ РЕСПУБЛИКА

УЛАН-БАТОР. Октябрьниң социалистиг Улуг революциязының 34 чыл оюнга алдаржыткан күш-ажылчы чарыштар Моол Улус Республиказында улам калбарып турар.

Чурттуң үлетпүр бүдүрүлгелериниң коллективтери чыл планын күүседир болгаш ажыр күүседир дээш демиселге чаа чедиишкиннерни чеьдип ап турар. Төөгүлүг байырлалга алдаржыткан октябрь бүдүүзүнүн чарыжының эгелекчизи Улан-Баторнуң дүк чуур фабриказының коллективи сентябрьнин планын 41 хуу ажыр күүседкен болгаш улуг байырлалдың хүнүнге чедир чыл планын күүседири дээш демисежип турар. Улан-Баторнуң хром идик кылыр заводу сентябрь планын 89 хуу ажыр күүседкен. База найсылалдың бир эн улуг үлетпүр бүдүрүлгези болур И. В. Сталин аттыг эьт комбинады сентябрь планын 122 хуу күүседкен. Хүн нормазын үргүлчү ийи, үш болгаш оон-даа хөй катап күүседип турар мурнакчыларның саны көвүдеп турар.

(СЭТА).

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ. Октябрь 17-де. Октябрьниң социалистиг Улуг революциязының 34 чыл оюнга алдар болдурган социалистиг чарыш бүгү Болгарияда улам калбарып турар. Күш-ажылчы кооператив-чер ажыл-агыйларның, машина-трактор станцияларның болгаш бүдүрүлге черлериниң коллективтери бүдүрүлгениң чыл планын хуусаа бетинде күүседир, ажылдың шынарын бедидер деп хүлээлгелер алганнар.

Димитров хоорайда Сталин аттыг машина тургузуушкын заводунуң коллективи октябрь мурнучун хүннеринде үүгле эн эки шынарлыг продукцияны берип турар. Заводтуң ажылчыннарының 60 ажыг хуузу бүдүрүлгениң бедиткен хүлээлгелерин боттарынга алган.

Плевенскинин күш-ажылчы кооператив чер ажыл-агый черлеринде күзүн тарыыр тарааларның тарылгазын бедик шынарлыг этирери дээш чарыштар чедиишкиннии-биле чоруп турар. Мурнуу Болгарияда хөй-хөй кооперативтиг ажыл-агыйлар күскү тарылганы күүседипкен.

И. В. Сталиннын үүлдериниң болгаш Чогаалдарынын чех дылда чыындызы

ПРАГА. Октябрь 17-де. Ийиги немелделіг үндүрүүшкүнде «Сталин бо үениң тайбын дээш демиселинде» деп чыындыны тайбың талалакчыларынын чехословак комитединиң ном үндүрер чери үндүрген деп чехословак телеграф агентилели дамчыдып турар.

Номнуң бирги кезээнде И. В. Сталиннын 1905—1945 чылдарда үүлдерин болгаш чугааларын киирген. Ийиги кезээнде И. В Сталиннын 1945—1950 чылдардагы үүлдерин болгаш беседаларын киирген. Киирилде үүлүнде совет чазактың тайбыңга ынакшылдыг политиказын херечилеп турар документтерни парлап турар. Ону 1917 чылдың тайбын дугайында декреттен тура эгелээн.

(СЭТА).

Барыын Берлинде улустуң саналын алыр чоруктун чоруп турары

БЕРЛИН. АДН агентилелиниң дыннатканын ёзугаар алырга, Германияны катап боо-чепсеглээрингe удур болгаш 1951 чылда Германия-биле тайбың керээ чарары дээш Крейберг (Берлиниң америк сектору) районга чоруп келгениниң үезинде катап боо-чепсеглээшкинге удур болгаш тайбың керээ чарары дээш чурттакчыларның 94,3 хуу кижи бадылаан. Санал-онал айтырылгазының 5,7 хуузу бадылаашкындан дадагалзаан.

(СЭТА).

Аденауэрниң медеглелиниң дугайында

БЕРЛИН. Альгеймейке дейже Нахиихтен агентилелиниң Бонндан дыннатканын ёзугаар алырга, октябрь 10-да Германияның Демократтыг Республиказының улус палатазының саналы-биле холбаштыр боин канцлери Аденауэр октябрь 16-да чазактың медеглелин кылган. Аденауэр дээрге федералдыг парламентиге улус палатазының салган мындыг айтырыгларынга харыылаваан.

Немец улустуң чугула амыдыралчы айтырыгларын чугаалажып көөрүнге херек Барыын болгаш Чөөн Германияның төлээлекчилериниң киржилгези-биле ниити-герман чөвүлел хуралды ең чоокку үеде чорударын федерал парламент төпшээреп турар бе?

Ниити-герман чөвүлел хуралга ийи айтырыгны ылаңгыя чаңгыс эптиг, тайбыңга ынакшылдыг демократтыг Германияны тургузар сорулга-биле хостуг ниити-герман соңгулдалар чорударын болгаш Германия-биле тайбың керээни чарарын дүргедедир дугайында айтырыгны чугаалажып көөрүн федерал парламент чөпшээреп турар бе?

Ниити-герман чөвүлел хуралды чыылдырарынга удур Аденауэр база катап чүве чугаалаан. Улус палатазының кыйгырыының дугайында Аденауэрниң медеглели октябрь 17-де парламентиге кылдынган турар дээрзин хуралдың мурнуу чарыында федерал парламентиге боин чазактың кежигүнү тускай дыннаткан турбужа, Аденауэр парламент кежигүннерин кайгадып, октябрь 16-да медеглел кылып чүве чугаалаан.

Санал-оналдар бериишкинин айытпайн чыткаш, улус палатазының айтырыгларын оюп кааптар дээн Аденауэрниң болгаш Германияда америк дээди комиссарның бодалдарының буступ үрелгенин ук агентилелдиң дыннадыында айтып турар. КПГ-ниң болгаш СДПГ-ниң төлээлекчилериниң саналдарын ёзугаар Аденауэрниң медеглелиниң талазыбиле санал-оналдарны октябрь 17-де чорудар дугайында шиитпир хүлээп алдынган.

(СЭТА).

АКШ-та чепсектиг күштерни улгатырып турар

НЬЮ-ЙОРК. Парлалга медээлериндeн билдинип турары болза, АКШ-тың шериг эрге-чагыргалары чурттуң чепсектиг күштерин улгатырар дугайында шиитпирни база катап хүлээп алган болуп турар. Юнайтед Пресс агентилелиниң медээлеп турары болза, камгалалдың министерствозу чепсектиг күштерниң кезектерин 3,5 миллиондан 4 миллион кижилиг кылдыр улгатыр тургузар сорулганы салып турар.

Агентилелдиң медээзинде чугаалап турары болза, АКШ-тың штабының катышкан бөлүк начальниктери чурттуң шериг-агаар күштерин барык-ла 140 полкалар чедирерин, оон аңгыда база үш национал гвардиязының дивизилерин болгаш бир далай чадаг шериниң курлавыр дивизизин тургузар деп шиитпирлээн.

(СЭТА).

Ликат Али-ханны өлүргени

ЛОНДОН. Рейтер агентилелиниң дамчытканын ёзугаар алырга, октябрь 16-да Равалпиндиге массалыг митингиге Пакистанның премьер-министри Лиакат Али-ханга халдаашкын болган. Кажан Лиакат Али-хан бодунуң чугаазын эгелеп чорда, ооң хөрээнче ийи катап боолап балыглаан.

КАРАЧИ. Пакистан радиозунуң дамчыдып турары болза, премьер-министр Лиакат Али-хан Равалпиндиге балыгланганындан өлген.

(СЭТА).

Кореяда болуушкуннар

Улустуң армиязының Кол командылалының дыңнадыы

ПХЕНЬЯН. Кореяның Улус-демократтыг Республиказының Улустуң армиязының Кол командылалының октябрь 19-та дамчыткан мөлээзинде чугаалап турары болза, бүгү фронтуларга Кореяның Улустуң армиязының катыжыышкыннары кыдат улустуң эки-турачы кезектериниң сырый деткимчези-биле америк-англи эжелекчилериниң болгаш лисынманчы шериглериниң кадыг-дошкун атакаларын ойтур шзварын үргүлчүлеп, олариың дириг күүзүүге болгаш техниказынга улуг чидириглерни таварыштырып турар.

Чөөн фронтуга Инчжаның соңгу талазынга районга Улустуң армиязының камгалал шугумун чаза таварыырын оралдашкан дайзының атакаларын Улустуң армиязының кезектери чедиишкинниг ойтур шапкан.

Саривонь, Сонним, Аньбень болгаш өске-даа хоорайларның тайбың чурттакчыларын араатанзыы-биле бомбалаарын болгаш пулемёт-биле боолаарын үргүлчүлеп турган дайзының беш самолёттарын Улустуң армиязының зениттиг кезектери болгаш дайзының самолёттарын кедеп адар адыгжы-аңчыларның отрядтары аңдара адып бадырган.

(СЭТА).

Египет улус-биле сирийжилериниң эп-сеткил катыжылгазынын чыскаалы

БЕЙРУТ. «Ар-рауад» дээр ливан солуннуң дыннатканы болза, октябрь 15-те Алеппо (Сирия) хоорайының ажылчы чоннары египет улус-биле эп-сеткил катыштырылгазының массалыг митингизин организастаанар. Чыскаалчылар болза, хоорайның кол-кол кудумчулары-биле лозуннарга Египетти болгаш өске-даа араб чурттарны агрессчи чер-ортузудалай блогунче киир тыртар сорулгаже угланган дөрт күрүнеиң саналдарындан ойталаарын негээнин илереткеннер. Кажан англи консул черинге чыскаалчылар чоокшулап келирге боо-чепсектиг полиция чыскаалчыларже халдааш дөрт кижини балыглаан. Чыскаалдың 25 киржикчилерин тудуп хоругдаан.

(СЭТА).

Суэц каналдың зоназынга египет чон биле англи шериглернин үскүлежиишкини

КАИР. Исмаилияга (Суэц канал зоназы) октябрь 16-да тус черниң чону-биле англи шериглериниң аразынга үскүлежиишкиннер болгулаан.« Аль-Балаг» солуннуң дыннадып турарын ёзугаар алырга, ол үскүлежиишкиннериниң үезинде 10 египетчилер өлүрткен болгаш 80 кижи балыглатырган.

Солуннуң оон ынай бижип турары болза, иштики херек министерствозунга чөвүлел хурал болган, аңаа Египеттиң боо-чепсектиг күштериниң кол командылакчызы Хайдар-паша болгаш Египеттиң иштики херектер министри Сираг Эд-дин-паша слурушкан. Ук чөвүлел хуралга Исмаилияже египет солдаттарның бир полказын чорудар деп шиитпирлээн.

ЛОНДОН. Рейтер агентилелиниң дыннатканын ёзугаар алырга, октябрь 16-да тус черниң чону-биле англи шериглериниң аразынга үскүлежиишкиннер болган чер болур Исмаилияга октябрь 17-де кандыгдаа дүвүрээзин чок болган.

(СЭТА).

Египеттиң премьер-министри Нахас-пашаның парламентиге чугаазы

КАИР. Октябрь 17-де Египеттиң парламентизиниң сессиязы хагдынган. Ээлчеглиг сессия ноябрь 22-де ажытынар.

Ийи палаталарның түннел хуралынга чүве чугаалааш, премьер-министр Нахас-паша медеглел кылган, ында айтып турары болза, Египет бодунуң бүгү төөгүзүнүн дургузунда эң-не берге үеге ам таваржып турар болгаш египет чазак эргежок чугула хемчегларни чоруткан, бүгү таварылгаларга белеткенген болгаш бодунуң политиказын туюлунга чедир быжыы-биле чорудар дээн.

(СЭТА).

Харыысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл Щетинкин кудумчузу, бажың 7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харыысалгалыг редакторнуң 3—62; харыысалгалыг редакторнуң ораалкчызының, партия амыдыралының, культура, литература болгаш уран-чүүл киллистериниң—3—88; харыысалгалыг секретарьының, пропаганда болгаш агитация, чедиг ажыл-агый, үлетүр болгаш транспорт, чаңгыс киллистериниң—3—68; иштики информация, бухгалтериялың—3—65.

БО1838. Облуучаанның типографиязы